Universitetsnytt

FÖR MEDARBETARNA VID STOCKHOLMS UNIVERSITET | SEPTEMBER 2018 | NR 4

JOHAN KUYLENSTIERNA

Klimatoptimist och globalist

Vegomat blir normen

Satsning på mer tillgänglig forskning

+

TEMA:

UNIVERSITETET I VÄRLDEN

Våra anslag måste förvaltas på bästa sätt

SÅ HÄR I BÖRJAN av hösten står budgetfrågor högt på agendan. Nästa års budget förbereds och diskussioner om behov av kommande satsningar intensifieras. Men de ekonomiska frågorna är alltid närvarande, kanske i än högre grad under de senaste åren.

Riksrevisionen lämnade i höstas sin rapport ”Varför sparar lärosätena? En granskning av myndighetskapitalet vid universitet och högskolor” till riksdagen. Där lämnade man bland annat rekommendationer om att lärosätena tydligare ska redovisa sitt myndighetskapital och att regeringen ska införa kvantitativa återrapporteringskrav avseende myndighetskapitalets förbrukningstakt de kommande åren. Frågan om myndighetskapital var också en av de frågor som var i fokus vid vårens myndighetsdialog.

Vid Stockholms universitet, som är ett av lärosätena med relativt stort myndighetskapital, har frågan om kapitalet funnits på agendan under flera år. Vårt fokus måste vara att anslagen vi har ska användas för utbildning och forskning, att få pengarna att arbeta. Ett led i detta har varit att rektor fattat beslut om indragning av myndighetskapital från områdena både förra våren och i våras. De medel som dragits in återförs till verksamheten i form av strategiska satsningar som är viktiga inom respektive område. Ett exempel på en sådan satsning är ”Humanvetenskaplig miljöforskning”, en ny satsning på att samordna och utveckla det humanvetenskapliga områdets humanistiska, rättsvetenskapliga och samhällsvetenskapliga miljöforskning.

Utöver kapital på områdes/institutionsnivå finns även kapital på central nivå. Detta kapital används för, och kommer att användas till, flera viktiga strategiska satsningar såsom ombyggnationskostnader för verksamheter som Accelerator, vissa forskningsstationer och mikroskopianläggningar. Även för kostnader i form av till exempel projekteringskostnader för Albano kommer det centrala kapitalet att användas.

Som belystes i Universitetsnytt nr 6 2017 har finansieringen av forskningsinfrastrukturer gradvis förändrats där lärosätena tvingats ta ett allt större ansvar. I regeringens senaste forskningsproposition aviserades en förstärkning av lärosätenas basanslag för forskning och utbildning på forskarnivå. För Stockholms universitet innebar det en förstärkning om cirka 20 miljoner kronor för budgetåret 2018. I universitetets budgetbeslut för 2018 beslutades att denna förstärkning ska användas dels för en satsning på den nya institutionen för folkhälsovetenskap och dels för medfinansiering av forskningsinfrastrukturer. Forskningsinfrastrukturer som ingår i dessa satsningar är bland annat REWHARD, SNIC, SND och SUB.

Viktiga framåtriktade satsningar som kommer att behandlas i kommande budget, samtliga i samverkan med andra lärosäten och/eller externa aktörer, är exempelvis MAX IV, Navarino Environmental Observatory, Paleogenetik och Accelerator. Även bryggfinansiering för viktiga samverkansprojekt som SRC och Östersjöcentrum ingår i diskussionerna för det kommande budgetbeslutet. Att använda såväl ackumulerat myndighetskapital som nya satsningar från regeringen strategiskt är en av universitetets viktigaste frågor för framtiden.

ÅSA BORIN,
Biträdande förvaltningschef
▶ asa.borin@su.se

FOTO ANNA-KARIN LANDIN

Citatet

Det är extra roligt att vi hittat andra generationens invandrare bland de begravda, vad jag vet har man tidigare aldrig kunnat studera immigration på den här detaljnivån.

ANDERS GÖTHERSTRÖM, professor som är en av ledarna av ATLAS-projektet

Innehåll

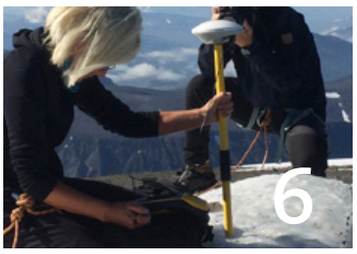

NYHETER

4 Universitetet säger upp avtal
5 Neutriner i isen pekar ut källa till kosmisk strålning
6 Kebnekaises nordtopp högre än Sydtoppen

PROFILEN

8 Johan Kyulenstierna: Klimatoptimist som tar plats på scenen

10 Akademiska kärnvärden i fokus vid upptakten
11 Interaktiv teater belyste maktstrukturer
12 Praktiktid problematisk för student med barn
13 Vegetarisk mat normen vid evenemang
14 Fest-i-val – en heldag om val, politik och demokrati
15 20 år av nyfikenhet med Forskardagarna
16 Interkulturell kompetens hos lärare lyftes under Järvaveckan

TEMA: UNIVERSITETET I VÄRLDEN

18 Ytterligare fokus på internationella arbetet
19 Krångel med uppehållstillstånd
20 Internationell student-rekrytering – en process i flera steg
22 Stimulerande miljöombyte i Sydafrika
23 Starkt team viktigt för att lyckas

FORSKNING

24 Data- och systemvetare bidrar till säkrad energiförsörjning
25 Hälften av invånarna i vikingatidens Sigtuna var invandrare

26 **NAMN OCH NYTT**
28 **MIN ARBETSPLATS**
30 **IN ENGLISH**

Universitetsnytt är tidningen för medarbetarna vid Stockholms universitet.
Upplagan är 4 800 exemplar.
ADRESS Samverkansavdelningen, Stockholms universitet, 106 91 Stockholm
ANSVARIG UTGIVARE Linda Carlsson **REDAKTÖR** Per Larsson
GRAFISK FORM OCH LAYOUT Blomquist & Co **OMSLAGSFOTO** Niklas Björling
OMSLAGSBILD Johan Kuylenstierna har tidigare valts som mäktigast i miljösverige.
KORREKTUR Marie-Anne Condé
TRYCK DanagårdLITHO, ett miljöcertifierat tryckeri.
ISSN 1103-2375

SYNPUNKTER OCH TIPS? HÖR AV DIG!
REDAKTÖR Per Larsson, per.larsson@su.se, 08-16 44 64.
SKRIBENTER Per Larsson, Karin Tjulin, Elsa Helin, Annika Hallman, Stefan Nyman, Helene Komlos Grill, Madeleine Salomon, Linda Nilsson, Linda Karlsson, Julia Milder, Amanda Gonzalez Bengtsson, Sofie Trosell, Anette Gärdeklint Sylla, Eva Albrektson, Eva Arnell.
Nästa nummer kommer ut 7 december.
Manusstopp 16 november.

Stockholms universitet

Unikt hantverk bakom doktorsdiplom

Från och med 2018 kommer Stockholms universitet att dela ut doktorsdiplom med symbolen i vår logotyp som unikt vattenmärke i ett särskilt framtaget papper. Pappersmästaren Sanny Holm på Handpappersbruket i Jämtland tar fram formen till vårt unika papper och vattenmärke. Han producerar även de handgjorda pappren som är enskilt pressade av en specialblandad massa av bland annat bomull och linne. Sanny Holm är förmodligen ensam i Sverige om att behärska konsten att tillverka handpappersformar. Han producerar bland annat diplompapper till Nobelstiftelsen och papper till konstnärer.

FOTO INGMARIE ANDERSSON

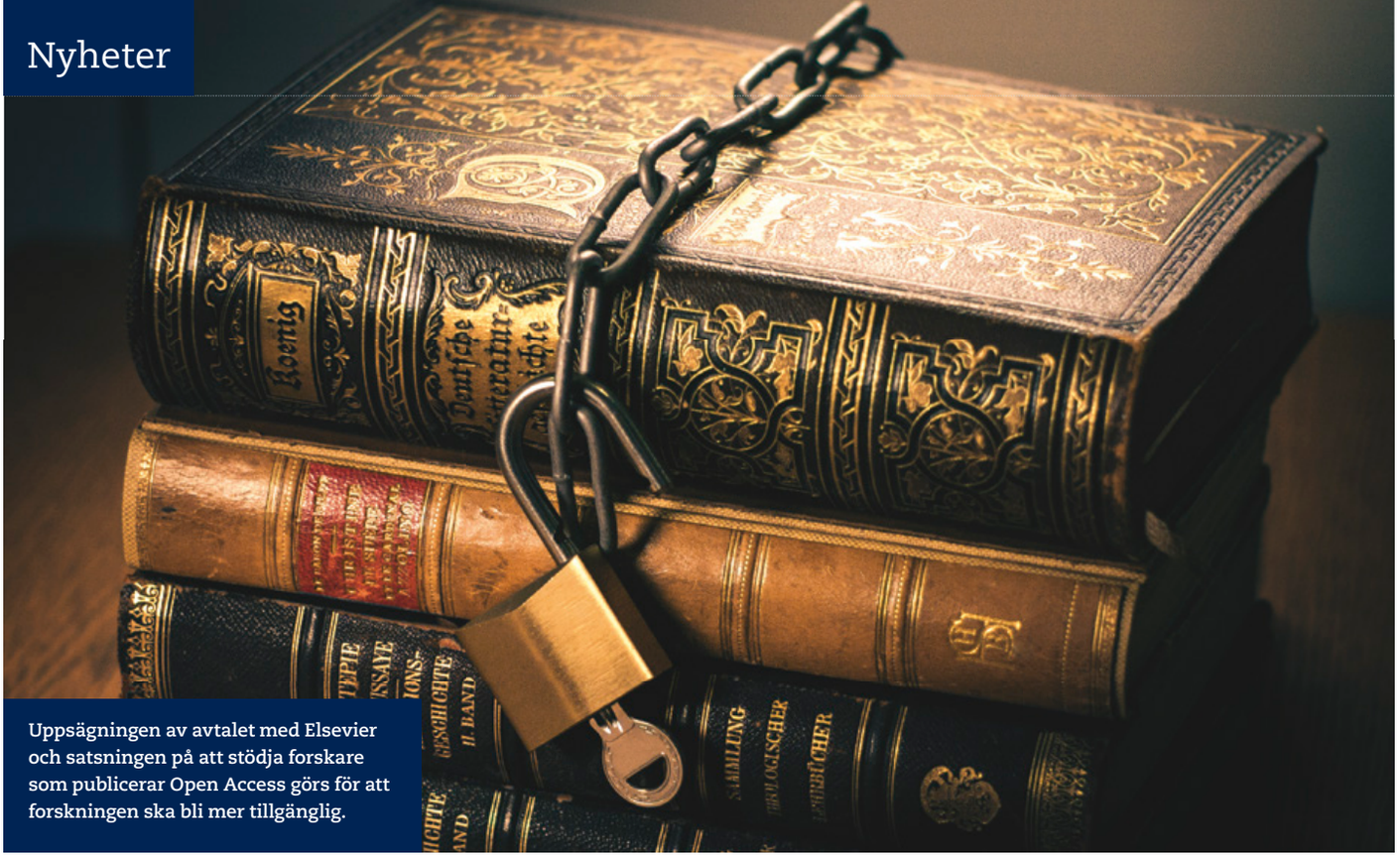

Uppsägningen av avtalet med Elsevier och satsningen på att stödja forskare som publicerar Open Access görs för att forskningen ska bli mer tillgänglig.

Universitetet säger upp avtal – och satsar på mer tillgänglig forskning

TEXT JULIA MILDER | **FOTO** KARL EDVIST

Sveriges forskningsbibliotek har sagt upp avtalet med den vetenskapliga förlagsjätten Elsevier. Stockholms universitet har beslutat att använda de pengar som sparas in på det uppsagda avtalet till att stödja forskare som vill publicera sig i rena Open Access-tidskrifter.

UPPSÄGNINGEN, SOM TRÄDDE i kraft 1 juli, beror på att parterna inte kunnat komma överens om en rimlig prisbild och en hållbar lösning för en övergång till öppen vetenskap.

– Övergången till öppen vetenskap går för långsamt och publiceringen i hybridtidskrifter, där man publicerar enstaka artiklar Open Access i en annars prenumerationsbaserad tidskrift, driver inte på utvecklingen tillräckligt snabbt, säger Wilhelm Widmark, överbibliotekarie vid Stockholms universitetsbibliotek och vice ordförande i Bibsamkonsortiet som skött förhandlingarna med Elsevier.

Enligt forskningspropositionen är målbilden att alla offentligt finansierade vetenskapliga publikationer ska vara öppet tillgängliga omedelbart då de publiceras till år 2026. Artiklarna kan till exempel göras fritt tillgängliga via en publiceringsavgift, istället för att hållas inlåsta bakom höga licensavgifter för tidskrifterna. Men i dagens system betalar Stockholms universitet stora avgifter till förlagen både för att läsa och publicera artiklar, vilket i längden inte är ekonomiskt hållbart. För allmänheten är de vetenskapliga resultaten, finansierade med offentliga medel, många gånger inlåsta bakom betalväggar.

– En omställning till öppen tillgång kräver en annan publiceringskultur, och genom denna satsning vill vi stödja den nödvändiga omställningen av systemet. Ytterst är det en demokratifråga att forskningens resultat kan spridas öppet, säger rektor Astrid Söderbergh Widding, som även är ordförande i Bibsamkonsortiet.

På väg mot 100 procent öppen tillgång

Sedan tidigare har forskare knutna till Stockholms universitet möjlighet att publicera sig till rabatterat pris eller helt utan avgift i Open Access- eller hybridtidskrifter hos vissa förlag genom avtal som universitetet förhandlat fram. Att Stockholms universitet nu väljer att lägga pengarna som skulle ha gått till avtalet med Elsevier på att premiera rena Open Access-publiceringar är ytterligare ett stort kliv framåt.

– Det är dags att biblioteken börjar att ställa om sina förvärvsbudgetar till att betala för publicering istället för läsning. Med denna satsning är vi ytterligare ett steg på vägen mot målbilden 100 procent öppen tillgång, säger Wilhelm Widmark.

Så gör du för att få din publiceringsavgift betald centralt

Om du som forskare vid Stockholms universitet har fått en artikel accepterad i en ren OA-tidskrift och vill att din publiceringsavgift betalas centralt, kontakta biblioteket på e-post: **openaccess@su.se**

OBS! Betala inga fakturor förrän du har kontrollerat med oss om din artikel i stället kan betalas av biblioteket.

▶ Läs mer **su.se/biblioteket/publiceringsavgifter**

Så får du tag i artiklar från Elsevier

Artiklar som inte är tillgängliga att läsa direkt går att beställa via tjänsten Get It Now eller via bibliotekets övriga kanaler. Du kan också leta efter öppet tillgängliga artiklar med hjälp av plugin-verktyg, eller kontakta artikelförfattaren direkt med en förfrågan om ”scholarly sharing”.

▶ Läs mer **su.se/biblioteket/elsevierartiklar**

FOTO NICOLLE R. FULLER/NSF/ICECUBE.

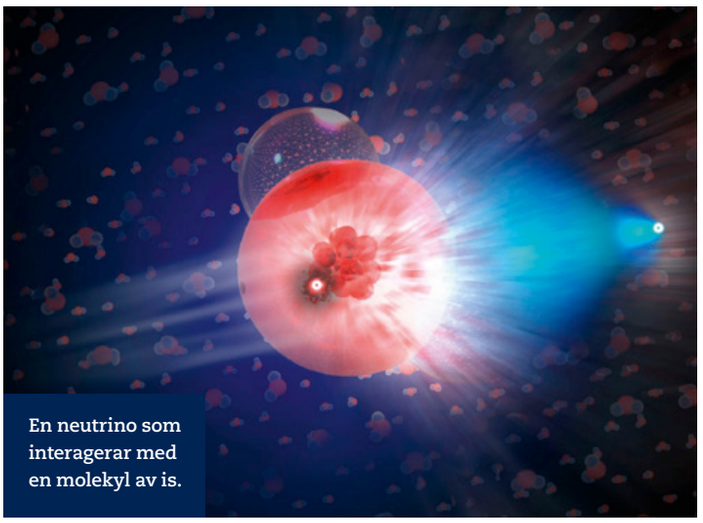

En neutrino som interagerar med en molekyl av is.

FOTO ICECUBE / NSF

I denna konstnärliga bild, som utgår från ett foto av IceCube Lab vid Sydpolen, avger en avlägsen källa neutriner som detekteras under isen av IceCube-sensorer.

Neutriner i isen pekar ut källa till kosmisk strålning

Ett internationellt team med forskare från bland annat Stockholms universitet har identifierat en trolig källa för var den kosmiska strålningen som når jorden bildas. Upptäckten gjordes med neutrinoteleskopet IceCube vid Sydpolen tillsammans med observationer från ett 20-tal olika teleskop runt om i världen.

Om IceCube

IceCube är ett neutrinoteleskop ett par kilometer ner i isen på Sydpolen som finansieras av amerikanska statliga National Science Foundation, svenska Vetenskapsrådet och nio andra länder. I samarbetet ingår 320 forskare från nästan 50 institutioner runt om i världen. Stockholms universitet grundade tillsammans med Uppsala universitet och tre andra universitet det första neutrinoteleskopet på Sydpolen 1992.

RESULTATEN, som publicerades i Science i juli, innebär att forskarna för första gången kunnat få ett troligt svar på var den kosmiska strålningen bildas, vilket är något som de har försökt att förstå ända sedan den kosmiska strålningen upptäcktes 1912.

Den kosmiska strålningen är svår att observera och mäta. Den består av laddade partiklar som rör sig genom ett kraftfullt magnetfält, vilket gör det omöjligt att spåra varifrån den kommer. Tillsammans med kosmisk strålning produceras dock även neutriner, oladdade elementarpartiklar utan massa, som kan passera genom rymden i princip opåverkade. Och det är en neutrino, med en energi på ungefär 300 TeV, som med hjälp av IceCube-teleskopet på Sydpolen har kunnat identifieras och spårats tillbaka till sin källa, en så kallad blazar. En blazar är en jättestor elliptisk galax med ett centrum av ett massivt, snabbt snurrande svart hål. Just denna betecknas TXS 0506 + 056 och ligger cirka 4 miljarder ljusår bort från jorden.

– I september förra året fångade IceCube upp en neutrino med väldigt hög energi och larmade andra teleskop. Samtidigt såg NASA:s Fermi-satellit och det så kallade MAGIC-teleskopet på Kanarieöarna en aktiv galax flamma upp på flera miljarder ljusårs avstånd i samma riktning som neutrinon kom från, berättar Chad Finley vid Fysikum.

Chad Finley har lett arbetet med att analysera tidigare data från IceCube och har hittat ett dussintal neutriner som kommer från samma håll. De är alltså ytterligare bevis på att det finns ett samband mellan högenergineutriner och den här aktiva galaxen.

Nyheten har fått stor uppmärksamhet, främst internationellt, i såväl vetenskapliga tidskrifter som Scientific American och New Scientist, som i allmänmedia som New York Times, Die Welt, El País, BBC, CNN, Washington Post och Corriere della Sera.

KARIN TJULIN

Nytt centrum för paleogenetik

EN NY ÖVERENSKOMMELSE samlar Stockholms universitets och Naturhistoriska riksmuseets forskning i paleogenetik i det nya Centrum för paleogenetik.

– Genom Centrum för paleogenetik blir båda institutionernas framstående forskning mer synlig både nationellt och internationellt. Det blir en stark forskningsmiljö med både humanistisk och naturvetenskaplig forskning, säger rektor Astrid Söderbergh Widding. Stockholms universitet och Naturhistoriska riksmuseet (NRM) har samarbetat länge och i december formaliserades samarbetet genom ett paraplyavtal.

– Det här är ännu ett sätt att konkretisera samarbetet och synliggöra potentialen mellan våra båda forskningsinstitutioner, säger Joakim Malmström, som är överintendent för NRM.

Paleogenetik fokuserar på DNA-analys av fossiler och andra förhistoriska lämningar av organismer. Centrum för paleogenetik ska öka möjligheterna till forsknings- och kunskapsutbyten, ge ett mer effektivt utnyttjande av resurser och öka synligheten hos verksamheten. Forskningscentrumet får lokaler i Arrheniuslaboratorierna.

KARIN TJULIN

FOTO CARL LUNDBERG

Kebnekaises nordtopp högre än Sydtoppen

Gunhild Ninis Rosqvist mäter sydtoppen vid ett tidigare tillfälle i somras.

DEN 5 AUGUSTI mättes Kebnekaises sydtopp och befanns vara 2096,5 meter över havet, vilket är 0,3 meter lägre än Nordtoppens 2096,8. Att Sydtoppen, som består av snötäckt glaciär, sjunker på grund av det varmare klimatet och skulle komma att understiga Nordtoppens höjd har forskare förutspått sedan länge. Nordtoppens högsta punkt består av berg och är stabil.

Mätningen av Sydtoppen har genomförts i obruten serie sedan 1940-talet, och pålitliga mätningar finns från så tidigt som 1902. Höjdvariationerna är väl dokumenterade. Höjden på 2096,5 meter är alltså tre decimeter meter lägre än Nordtoppen, och så låg har den inte varit någon gång sedan tillförlitliga mätningar började genomföras. Under juli månad har Sydtoppen minskat i höjd med i snitt 14 centimeter per dygn.

Sydtoppens höjd är inte stabil över året utan förändras med årstiderna. Normalt är toppen som högst i maj och lägst i september, och man kan förvänta sig att höjden sjunker ytterligare innan vintern kommer. Sydtoppens höjd varierar cirka tre meter mellan sommar och vinter. På sikt kommer Nordtoppen bli högsta punkten året runt.

Höjdmätningen, som gjort av professor Per Holmlund, är gjord med ett optiskt vinkelinstrument och en avståndsmätare. Det är samma metod som har nyttjats under de senaste 35 åren.

Resultatet av mätningen fick stor uppmärksamhet i media, både nationellt och internationellt.

STEFAN NYMAN

Nu införs Athena som ny lärplattform

Efter vårens pilottester har nu den nya lärplattformen Athena införts i stor skala på universitetet. Totalt har 33 institutioner börjat använda Athena i undervisningen.

ATHENA KOMMER så småningom att helt ersätta Mondo som lärplattform på universitetet. Under hösten 2018 kommer de flesta institutioner som tidigare använt Mondo att börja gå över till Athena. För de flesta sker övergången successivt med några kurser i taget. Även några institutioner som tidigare använt Fastreg eller andra lärplattformar kommer att gå över till Athena.

För höstens kurser har det funnits vissa krav för att de ska kunna läggas in i Athena. Men IT-avdelningen jobbar nu för att flera olika typer av kurser och kursupplägg ska fungera.

– Planen för hösten är att jobba vidare med att utveckla Athena och bland annat titta på några av de lösningar som krävs för att samtliga kurser förhoppningsvis ska kunna gå in i Athena till våren. Tanken är ju att Athena ska kunna bli hela SU:s lärplattform, säger Marika Frank på IT-avdelningen som arbetar med införandet av Athena.

Exakt datum för när Mondo kommer att stängas ner är ännu inte beslutat, men troligen kommer höstterminen 2019 att vara sista terminen det går att skapa nya kurser i Mondo.

– Mondo har stabilitetsproblem så vi rekommenderar alla Mondo-institutioner att gå över till Athena så snart som möjligt – och det är viktigt att börja planera för övergången i god tid. Om man tänker börja använda Athena till våren bör man redan nu planera in aktiviteter för utbildning och ge extra tid för lärarna att skapa sina kurser. Athena har ett helt nytt sätt att strukturera upp kursinnehåll jämfört med Mondo så lärarna och institutionerna behöver tänka om första gångerna man lägger upp en kurs, säger Marika Frank.

För de som är nyfikna på Athena så håller IT-avdelningen öppet hus i Skära villan varje tisdag klockan 13 – 14 under hela hösten. Då får man en demonstration av de grundläggande funktionerna i Athena och möjlighet att ställa frågor.

Vill du börja använda Athena?
Se **su.se/athena** för mer information.

LINDA KARLSSON

FOTO FRANCISCO LACERDA

Magnet på tolv ton för hjärnforskning

STOCKHOLM UNIVERSITY Brain Imaging Centre, SUBIC, är ett tvärvetenskapligt centrum där forskare från olika områden ska kunna ställa frågor kring tankar, känslor och beteenden och ta reda på mer om hjärnans funktion och struktur.

I slutet av augusti levererades en viktig komponent till lokalerna i Arrhenius-laboratorierna: den tolv ton tunga magneten till skannern. För att klara av installationen fick man ta hjälp av en mobilkran.

– Skannern är en av SUBIC:s huvudattraktioner och kommer att användas som en tredimensionell ”röntgen” där man kan se hjärnans olika vävnader, kopplingar mellan olika hjärnområden samt navigera genom forskningspersonernas hjärnor. Principen har egentligen inget med röntgen att göra, men man brukar kalla det felaktigt för ”röntgen”, säger Francisco Lacerda, professor i fonetik vid Institutionen för lingvistik och en av de drivande bakom det nya centret.

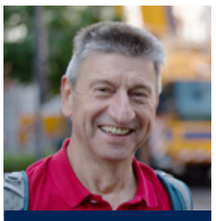

Francisco Lacerda

su.se/subic

Ökat antal internationella studenter

LÄSÅRET 2018/19 är 1 300 internationella studenter från hela världen antagna till utbildningsprogram vid Stockholms universitet och 886 utbytesstudenter påbörjar sina studier höstterminen 2018. Alla fakulteter har sett en ökning av studenter. Årets ansökningsomgång till höstens masterutbildningar hade 13 035 ansökningar och 1 986 sökande till kandidatprogrammen. De mest populära masterprogrammen var i internationell kommersiell skiljedomsrätt, nationalekonomi och informationssäkerhet.

Antalet sökande till vårens internationella utbildningar vid svenska universitet och högskolor ökar – med 17 procent för internationella kurser och program på grundnivå samt med 20 procent för masterprogram. I höst kommer det att finnas över 9 300 internationella studenter i Stockholms län – en ökning med 14 procent de senaste två åren.

I början av terminen fanns bussar på Arlanda som skjutsade nyanlända studenter till bland annat Stockholms universitet, där det arrangerades olika välkomstaktiviteter för de nya studenterna.

(Se även artikel om studentrekrytering på temasidorna.)

HELENE KOMLOS GRILL

Anvisningar för personuppgiftsbehandling

DEN NYA dataskyddsförordningen GDPR trädde i kraft den 25 maj. Dataskyddsförordningen innebär skärpta regler för personuppgiftsbehandling, ökad efterlevnadskontroll och ett stärkt skydd för dig som person. Sanktionsavgifterna för brott mot förordningen är höga och kan bli upp till 5 – 10 miljoner för myndigheter.

Sedan i somras finns anvisningar om hur lagen ska tillämpas i verksamheten på plats. Anvisningarna är uppdelade på olika verksamhetsområden och finns publicerade på Medarbetarwebben på su.se/gdpranvisningar.

▶ Har du frågor om dataskyddsförordningen eller anvisningarna kan du mejla till **gdpr@su.se**

MIA SÖDERBÄRJ

Klartecken för 480 nya studentbostäder

STOCKHOLMS STUDENTBOSTÄDER har fått klartecken att bygga 480 nya studentbostäder sedan bygglovet nu vunnit laga kraft. Det handlar om en förtätning av studentbostadsområdet Lappkärrsberget och är en del i Stockholm studentbostäders planerade expansionsfas av 800 studentbostäder på området.

Den första etappen med fyra punkthus om totalt 297 studentlägenheter påbörjas under hösten 2018 och beräknas vara klart för inflyttning under 2020. I den andra etappen planeras ett lamellhus om ytterligare 183 lägenheter, som även kommer att inrymma en ny förskola i anslutning till de fyra nya punkthusen.

Ny studie om skatteparadisens miljöpåverkan

I EN NY STUDIE som publiceras i Nature Ecology and Evolution har forskare studerat hur illegalt och ohållbart fiske till havs och skogsavverkning i Amazonas kan kopplas till skatteparadis.

Tidigare okända data visar att 68 procent av allt undersökt utländskt kapital till kött- och sojaindustrin i Brasilien kommer från skatteparadis (sojaodling och boskapsuppfödning är två av de främsta orsakerna bakom avskogningen). 70 procent av alla fiskefartyg i världen som är inblandade i olagligt, orapporterat och oreglerat fiske är eller har varit flaggade i ett skatteparadis.

Forskarna bakom studien kommer från Stockholm Resilience Centre (Stockholms universitet) och forskningsprogrammet GEDB vid Kungl. Vetenskapsakademin samt University of Amsterdam.

FREDRIK MOBERG

Klimatoptimist som tar plats på scenen

En globalist som brinner för att kommunicera forskning. Nu är Johan Kuylenstierna tillbaka vid Stockholms universitet för att jobba med klimat- och hållbarhetsfrågor.

TEXT PER LARSSON | **FOTO** NIKLAS BJÖRLING

Johan Kuylenstierna

Aktuell: *Ny föreståndare för NEO*
Familj: *Fru och två vuxna söner*
Smultronställe på campus: *Det faktum att campus ligger i Nationalstadsparken tycker jag är härligt. Det gör ju hela campus till ett smultronställe!*
Det gör jag helst en ledig dag: *Tar det lugnt! Gärna på landet, påtar i trädgården, åker ut på en ö, läser. Älskar att gå ut och äta. Stockholm har fantastiska krogar.*
Det här skulle jag göra om jag vara miljöminister för en dag: *Om jag får obegränsad makt för en dag så skulle jag slå ihop och skapa miljö- och finansdepartementet! I den ordningen. Då blir det fart på miljöarbetet!*
Mitt drömjobb: *Generalsekreterare för FN.*
Maträtt jag gärna lagar: *Jamie Olivers piri piri-kyckling. Massor av gröna kryddor och inte minst favoriten koriander!*
Sista saken jag gör innan jag går upp på scenen: *Andas, tar in stämningen och stänger av andra tankar för att fokusera 100 procent på min uppgift.*

NÄR VI SES för intervju i skuggan av träden vid Greens villa är det åter normal svensk sommartemperatur. Men den heta sommaren gör sig påmind i form av en torr gräsmatta intill oss och dagen innan har Johan Kuylenstierna medverkat i en webbsändning hos Dagens Nyheter om extremvädret och livsmedelsförsörjningen.

Johan Kuylenstierna ser den gångna sommaren som ett uppvaknande för många och ännu ett exempel på hur människan påverkar klimatet.

– Sommaren visar att även vi som lever i ett av världens mest utvecklade länder är sårbara. Denna sårbarhet drabbar dessutom grundläggande områden som jord- och skogsbruket samt energiförsörjningen.

Johan Kuylenstierna föddes på landet utanför Eskilstuna 1965. Det blev bara några få år på landet, sedan har han bott i städer runt om i världen. Han tror de första åren på landet påverkat honom.

– Jag har alltid haft ett starkt miljö- och naturintresse. Jag tror det formades då.

Nyfikenhet är också ett karaktärsdrag. Som barn var han nyfiken på det mesta och ville bli astronom; på högstadiet guidade han även på ett amatörobservatorium i Malmö, där familjen då bodde. Men när Johan Kuylenstierna några år senare läste utbildningskatalogen för Stockholms universitet var det utbildningen i geovetenskap han fastnade för. Studierna ledde till att han började arbeta som amanuens och adjunkt och blev doktorand. Det var inte minst möjligheten att undervisa som lockade Johan Kuylenstierna och han fick även ansvar för att utveckla en kurs för lärarstudenter vid institutionen. 1996 lade Johan Kuylenstierna fram sin licentiatavhandling. Därefter har han inte forskat – något han är noga med att understryka.

Internationell karriär

Samma år lämnade Johan Kuylenstierna Stockholm för New York och en anställning på FN:s kommitté för hållbar utveckling. Där kom han att arbeta med frågor om hållbar utveckling och träffade personer från många utvecklingsländer.

– De här åren präglade mig som person. Jag blev passionerad av att koppla ihop frågor om utveckling och hållbarhet.

Johan Kuylenstierna uppskattade även att miljön var tvärdisciplinär och att få jobba i en internationell miljö som FN var mycket värdefullt.

– Jag är en stark globalist! Jag tror på globalt samarbete och globala system. Därför är jag en stark anhängare av EU, FN och en öppen världshandel.

Det har hunnit bli arbete vid tre FN-organisationer, senast vid FAO i Rom. Johan Kuylenstiernas senaste anställning var också i en stark internationell miljö, som VD på Stockholm Environment Institute. Det är ett av världens högst rankade miljöforskningsinstitut med säte i Sverige och kontor runt om världen och med totalt 230 medarbetare. Och som ett kvitto på att han gjorde avtryck på miljöområdet utsågs Johan Kuylenstierna 2014 till ”miljömäktigast” i Sverige av tidningen Miljöaktuellt.

Åter till universitetet

SEI hade sedan tidigare koppling till Stockholms universitet och från båda håll fanns intresse av att fördjupa samarbetet. Redan 2013 tecknade universitetet och SEI ett avtal för att stimulera samarbete framförallt inom forskning men även mer utåtriktat arbete. Det blev sex år som vd för SEI. I början av oktober 2017 meddelade Johan Kuylenstierna att han lämnar sin post. I slutet av våren blev det klart att han blir föreståndare för Navarino Environmental Observatory (NEO) i Grekland, som bedriver forskning och utbildning om klimat och miljö i Medelhavsregionen och är ett samarbete mellan Stockholms universitet, The Academy of Athens och företaget Temes. Johan Kuylenstierna har av rektor fått ett mandat att utveckla och bredda verksamheten vid NEO. Och han ser en stor potential.

– Medelhavet är en spännande region. Målet är att anläggningen och samarbetet ska fungera som en samlande infrastruktur för SU-relaterad verksamhet i området. Jag ser gärna en breddning mot mer samhällsvetenskap och även inom humaniora.

Inom ramen för anställningen ingår ytterligare ett stort uppdrag. Det är att koordinera nästa Hållbarhetsforum vid universitetet. Våren 2018 hölls det första Hållbarhetsforum i Aula Magna. Det är tänkt att vara ett återkommande arrangemang där miljöforskare vid universitetet möter näringsliv, myndigheter och andra aktörer för att sprida kunskap och samverka kring lösningar på olika miljöproblem.

– Det här är väldigt spännande! Forumet syftar både till att engagera internt och att externt stärka Stockholms universitets varumärke kring forskning och utbildning för en hållbar utveckling.

Utvärderar klimatpolitik

Johan Kuylenstierna har även ett eget företag där han främst ägnar sig åt inspirationsföreläsningar och moderering. Genom åren har han modererat samtal i många olika sammanhang, allt från stora FN-möten till små workshops på lokal nivå. Han trivs att stå på scenen och att verka i rollen som moderator.

– Som moderator vill jag skapa trygghet hos människor så de känner att de kan öppna sig och våga säga mer. Om jag lyckas få till en tydlig och saklig diskussion kring frågor som rymmer många dimensioner och även konflikter så har jag lyckats.

Johan Kuylenstierna ser gärna att fler forskare kommunicerar kring sin forskning. Det räcker inte att göra upptäckter – forskarna måste även diskutera och entusiasmera för att föra ut resultaten.

– Det är viktigt för forskningens trovärdighet att forskare tar mer plats och som forskare måste man ibland kunna förenkla och knyta ihop saker med perspektiv utanför sin egen forskning.

Men samtidigt menar Johan Kuylenstierna att det inte kan vara ett tvång för forskare att delta i samhällsdebatten. För att det ska bli bra ska forskarna känna att de vill delta i debatten – och de bör även premieras för sitt deltagande.

Under de drygt 20 år som gått sedan Johan Kuylenstierna slutade vid universitetet har han hela tiden hållit kontakten. Han har regelbundet undervisat på kurser och har även byggt två större rollspel om förhandlingsteknik för studenter. Han medverkar även på olika arrangemang som universitetet anordnar. Sedan 2007 är han adjungerad professor i internationella vattenresursfrågor vid Institutionen för naturgeografi och blev dessutom hedersdoktor förra året.

Matglad optimist

Mat och matlagning är frågor som Johan Kuylenstierna brinner för. Jobbmässigt handlar det om att lyfta hur våra matvanor förhåller sig till klimatpåverkan och nyttjande av naturresurser. På fritiden lagar han en hel del mat och besöker gärna restauranger för att njuta av mat han själv inte kan laga.

» Jag tror på globalt samarbete och globala system. Därför är jag en stark anhängare av EU, FN och en öppen världshandel.

– Alla har en relation till mat. Det är jättespännande med nya krogar som lyfter fram olika typer av mat, inte minst mer vegetariskt.

När Johan Kuylenstierna talar eller skriver om klimat, miljö och naturresurser har han en optimistisk grundton. Men han säger sig inte alltid vara optimist privat.

– Min framtoning bottnar i en strategi att jag tror chanserna ökar att få genomslag med en optimistisk hållning.

Vad gäller klimatet finns, enligt Johan Kuylenstierna, idag fler skäl till optimism än för fem sex år sedan.

– Ska vi alla sätta oss ned och inte göra något? Svaret är att vi inte har något val, vi kan bara röra oss framåt! Och eftersom vi bor i ett av världens rikaste länder har vi ett än större ansvar.

Han är väl medveten om att vissa personer känner klimatångest:

– Det gäller då att vrida ångesten till att göra något. Genom att presentera andra trender vill jag visa att många saker också går åt rätt håll.

Längtar du tillbaka till forskningen?

– Kanske litet, men jag ångrar inte mitt karriärval. Jag har nog passat bättre i de roller jag valt att ha än om jag blivit forskare. ■

Rektor Astrid Söderbergh Widding betonade vikten av institutionella kärnvärden.

Caroline Parker (till vänster) från Glasgow Caledonian University ledde panelsamtalet om kärnvärden.

Akademiska kärnvärden i fokus vid upptakten

TEXT ANNIKA HALLMAN | **FOTO** NIKLAS BJÖRLING

AKADEMISKA kärnvärden, eller Living Values. Det var temat när årets upptakt för medarbetare ägde rum den 4 september i Aula Magna.

– I tider av falska nyheter och alternativa fakta blir plötsligt de institutionella kärnvärdena viktiga på ett nytt sätt; det är inte längre något man rycker på axlarna åt och ser som ett slags till intet förpliktande lärosätesreklam, utan det är på riktigt: vad vill vi stå för som lärosäte, sade rektor Astrid Söderbergh Widding i sitt tal.

Som en del i strategiarbetet deltar Stockholms universitet i ett internationellt pilotprojekt kring akademiska kärnvärden, lett av Magna Charta Observatory i Bologna. Professor Caroline Parker från Glasgow Caledonian University är Stockholms universitets ”ambassadör” i pilotprojektet, och under upptakten ledde hon ett panelsamtal om vilken betydelse kärnvärden kan ha för ett universitet.

Inom projektet har fyra fundamentala akademiska kärnvärden identifierats: autonomi, akademisk frihet, rättvisa och integritet. Förutom dessa har Stockholms universitet tre egna institutionella kärnvärden som är på gång att ses över: öppenhet, nyskapande och gränsöverskridande.

Viktig enande aktivitet

Panelen, som bestod av prorektor Clas Hättestrand och vicerektorerna Henrik Cederquist, Astri Muren och Elisabeth Wåghäll Nivre, var överens om att en intern diskussion om kärnvärden kan ha många fördelar för ett universitet.

– Vi är en gammal organisation; vi kommer att överleva, men kanske ställs universitetet inför fler utmaningar idag jämfört med för tio år sedan. Att tala om kärnvärden är en viktig enande aktivitet, sade Astri Muren.

Att tidpunkten för en översyn av universitetets kärnvärden pågår just i år, under valåret, kan vara ett bra tillfälle, menade Henrik Cederquist, och Elisabeth Wåghäll Nivre poängterade att man som verksam vid ett universitet alltid bör vara engagerad i att reflektera över och kunna omvärdera och ompröva det man gör.

I sitt tal strax innan berättade rektor Astrid Söderbergh Widding att universitetets aktiva samarbete med KI och KTH kommer att fortsätta, bland annat som del i det internationella arbetet. För att kunna åstadkomma högsta möjliga kvalitet i utbildning och forskning betonade hon även vikten av omsorg i rekryteringsprocesser.

Eino Örnfeldt, förvaltningschef, lyfte i sitt anförande fram strävan efter ett nära samarbete mellan förvaltning och kärnverksamhet i det strategiarbete som pågår.

Rektors och förvaltningschefens tal och film från upptakten hittar du på su.se/medarbetare. ■

Anslag för att undersöka blodförgiftning

OM MAN på ett enkelt och effektivt sätt kan ställa exakta diagnoser på infektioner, går det att rädda många människoliv. Nu har Mats Nilsson, professor i biokemi vid Stockholms universitet, och hans forskargrupp på SciLifeLab fått drygt en miljon kronor från Bill & Melinda Gates Foundation för att utveckla en metod för att undersöka barn som har fått blodförgiftning.

Blodförgiftning, sepsis, är ett livshotande tillstånd man kan få när kroppens immunförsvar reagerar mot en infektion på ett sätt som skadar kroppens egna organ och celler. Hur många som dör av blodförgiftning är svårt att veta eftersom data saknas, men FN:s hälsoorganisation WHO uppskattar att sex miljoner människor dör av blodförgiftning varje år, de flesta i låg- eller medelinkomstländer.

– I delar av världen med hög barndödlighet är oftast dödsorsaken okänd. Sannolikt orsakas dödfallet av en infektion, men vilken fastställs för det mesta inte. Utan denna kunskap är det svårt att minska barndödlighet orsakad av infektion. Syftet med projektet är att undersöka om en teknik som vi utvecklat kan användas för att i stor skala kunna undersöka prover som samlats under enkla omständigheter och på ett kostnadseffektivt sätt, säger Mats Nilsson.

ELSA HELIN

Interaktiv teater belyste maktstrukturer

Maktstrukturer finns på alla arbetsplatser. Därför anordnade Institutionen för ekologi, miljö och botanik (DEEP) en workshop som syftade till att motverka maktmissbruk.

FOTO AMANDA GONZALEZ BENGTSSON

Skådespelarna från Aktör Edutainment vid den interaktiva teatern på DEEP.

WORKSHOPEN INLEDDES med information om maktstrukturer på arbetsplatsen och lagstiftning kring trakasserier, presenterat av representanter från Personalavdelningen.

– Det är viktigt att veta hur man bör reagera samt vem man kan kontakta, säger Elsa Fogelström, doktorand och medlem av jämställdhetsgruppen på DEEP.

En interaktiv teater med skådespelare från Aktör Edutainment bidrog till att hitta strategier för att hantera besvärliga situationer. Olika scener spelades upp och publiken kunde tala skådespelarna tillrätta. Exempel på scener som spelades upp var: En professor som trakasserade en doktorand sexuellt, en professor som ”körde” med en doktorand och en doktorand som ”körde” med en professor.

Delphine Menard, medlem av jämställdhetsgruppen och forskningsingenjör, var till en början skeptisk till teaterformatet:

– Först tänkte jag, är det här en slags dockteater? Men jag ändrade åsikt snabbt och förstod att de hade en poäng. Scenerna var inspirerade av verkliga händelser.

Viktigt prata om makt

Skådespelarna visade också hur professorer och doktorander har makt över varandra. En slutsats var att den informella makten kan skifta från professor till doktorand efter ett tag. Professorn har dock mycket både formell och informell makt över en doktorand i början. Avslutningsvis visade skådespelarna vikten av kroppsspråk – hur du utövar makt med ditt kroppsspråk och hur du inte gör det.

– Att prata om makt är det första steget till att motverka maktmissbruk, vilket till exempel kan yttra sig som trakasserier.

Workshopen avrundades därför med diskussioner, som mynnade ut i ett dokument om hur vi vill att vår arbetsplats ska vara och hur vi ska bemöta varandra, säger Elsa Fogelström.

En av orsakerna till att workshopen anordnades var #metoo. Jämställdhetsgruppen uppmuntrar även andra institutioner att ha liknande workshops. ■

AMANDA GONZALEZ BENGTSSON

Viktigt att skapa sund kultur

NÅGON ÖKNING av antalet anmälningar av trakasserier i spåren av #metoo går inte att se vid universitetet, enligt Karin Steffensen vid Personalavdelningen. Däremot har det under senaste året blivit vanligare att chefer hör av sig till Personalavdelningen för att få råd om hur de ska hantera situationer och händelser som skulle kunna vara sexuella trakasserier.

– Det bästa är när chefer tar tag i situationen så att sexuella trakasserier upphör omedelbart. Antalet anmälningar till Personalavdelningen säger egentligen inte något om hur vanligt sexuella trakasserier är, säger Karin Steffensen.

Rektor har efter #metoo informerat i sin blogg och på prefektmöten om vikten av att proaktivt hantera dessa frågor och skapa sunda arbetsmiljöer så att sexuella trakasserier inte uppstår.

Personalchefen har även informerat prefekter och administrativa chefer om vikten av att agera om de får kännedom om sexuella trakasserier och att Personalavdelningen erbjuder stöd. Liksom tidigare ges informationsinsatser på olika utbildningar och seminarier som Personalavdelningen erbjuder. Uppföljning sker bland annat genom frågor i medarbetarundersökningen. Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV) har dessutom gett de lokala råden i uppdrag att informera om hur man motverkar, uppmärksammar och hanterar sexuella trakasserier.

– Sexuella trakasserier uppstår inte i ett vakum. Metoo-rörelsen visade att kvinnor inom alla branscher utsätts. I grunden handlar det om maktförhållanden och synen på kvinnor. Därför är det viktigt att skapa en trygg arbetsmiljö med professionella och sunda kulturer. Chefer har det yttersta ansvaret att se till att sexuella trakasserier inte förekommer, men även medarbetare och kolleger har ett stort ansvar för arbetsmiljö och därmed att agera och visa civilkurage, säger Karin Steffensen.

Vad kan jag som medarbetare göra om jag blir trakasserad eller ser att andra blir det?

– Hur svårt det än kan vara så måste den som trakasserar göras uppmärksam på att beteendet är ovälkommet. Antingen genom att du själv påtalar detta eller du tar hjälp av din chef eller en kollega som du litar på. Du kan också söka stöd av din fackliga organisation. Visa civilkurage! Om du ser att någon annan blir utsatt, prata med den personen och fråga om hen upplever sig utsatt och om du kan vara till stöd.

På medarbetarwebben och institutionens hemsida finns mer information om dessa frågor. Det finns även en digital broschyr med information om hur du som medarbetare kan agera.

▶ Se även Diskrimineringsombudsmannens hemsida: www.do.se

PER LARSSON

Malin Lundell läser ämneslärarprogrammet och är mamma till en ettåring. Hon har haft problem med den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU).

Praktiktid problematisk för student med barn

Ungefär var femte student vid universitetet har minderåriga barn. Att kombinera föräldraskap med studier ställer många gånger stora krav för att klara tentor, seminarier och grupparbeten.

TEXT MADELEINE SALOMON | **FOTO** NIKLAS BJÖRLING

ENLIGT diskrimineringslagstiftningen ska alla utbildningssamordnare arbeta med aktiva åtgärder inom fem olika områden. Ett av dessa är möjligheten att förena studier med föräldraskap.

– Det handlar bland annat om hur undervisningen organiseras, när den förläggs, om vissa moment kan utföras på distans eller om det finns särskilda behov när det gäller lokalerna. Det här är frågor vi arbetar med och som vi måste utveckla, säger Parasto Rosencrantz, jämlikhetssamordnare vid Stockholms universitet.

Förutom Diskrimineringslagen har universitetet ett lokalt regelverk som säger att man i största möjliga mån ska ta hänsyn till studenter som har omsorgsförpliktelser vid schemaläggning av undervisning, förläggning av grupparbeten, obligatoriska moment och examinationer. Fungerar inte det så ska universitetet erbjuda ett likvärdigt examinationsalternativ.

– Ett exempel på detta är att undvika att lägga examinationer och undervisning på kvällar och helger eftersom det drabbar den som har barn. När det gäller verksamhetsförlagd utbildning (VFU) ska föräldrar med barn i förskola eller på fritids kunna resa till sin praktikplats och vara där i tid efter att de lämnat barnen. Lämplig placering prioriteras dock framför kortare restid när praktikplatser tilldelas. I de fall där det inte fungerar brukar det bero på att det inte finns praktikplats i studentens närområde.

Parasto Rosencrantz påpekar att det är viktigt att man som student har en bra kommunikation med sin institution och i god tid berättar om sina behov.

Problem under VFU

Malin Lundell läser ämneslärarprogrammet samtidigt som hon jobbar extra och är mamma till en ettåring. Ett stort problem hon upplevt är just med den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU).

– Jag placerades långt bort från hemmet i en annan kommun. Eftersom jag fortfarande ammade så försökte jag byta placeringsort. Jag skickade in en ansökan om att få byta praktikplats inom de riktlinjer som universitet har men fick avslag. Riktlinjerna gäller inte amning utan endast vid hämtning och lämning på förskola. Malin önskar därför att riktlinjerna för platsbyte skulle utvidgas och även omfatta amning.

Det hon saknar är också en personlig förklaring till varför hon nekades att byta praktikplats. Istället fick hon endast en blankett där det stod att hon fått avslag.

– Det hade känts bättre om någon hade tagit kontakt med mig så att vi kunde ha diskuterat vilka möjligheter som fanns. Nu hade jag ändå tur som hade en förstående handledare vilket gjorde att jag ibland kunde börja senare på förmiddagen eller gå hem tidigare.

Malin Lundell tycker inte att detta ska vara upp till handledarna att göra upp om tider utan istället styras från universitetet. Hon efterlyser även tydligare riktlinjer om vad som gäller kring grupparbeten, seminarier och vård av sjukt barn.

– Missar man ett seminarium för att man är hemma med sjukt barn är det svårt att ta igen. Malin menar därför att universitetet skulle kunna använda sig mer av ny teknik, som att studenter kan vara med på föreläsningar via webben eller titta i efterhand. Det här skulle göra det enklare att planera sina studier och hänga med trots att man är förälder, säger hon. ■

Institutionsstyrelsen vid Slabafinety beviljade Alexander Pereswetoff-Moraths förslag att ha vegetarisk kost som förstahandsalternativ vid evenemang.

Vegetarisk mat normen vid evenemang

Enbart vegetarisk mat vid olika evenemang. Så vill två institutioner bidra till att minska klimatutsläppen.

TEXT PER LARSSON | **FOTO** NIKLAS BJÖRLING

ETT SÄTT ATT MINSKA utsläppen av koldioxid och metangas som påverkar klimatet är att minska köttkonsumtionen. Detta var även utgångspunkten för ett förslag som Alexander Pereswetoff-Morath, miljörepresentant vid Institutionen för slaviska och baltiska språk, finska, nederländska och tyska (Slabafinefy) lämnade till institutionsstyrelsen i maj. I skrivelsen fanns fler alternativ att ta ställning till: 1) att mat och dryck på möten och sammankomster i regi av institutionen i normalfallet ska vara vegansk, 2) att maten ska vara ovo-laktovegetarisk (utan kött, fisk och skaldjur) samt att veganska alternativ till mjölk till kaffe och te regelmässigt tillhandahålls.

Beslutet som styrelsen tog var i enlighet med förslag 2. Från och med hösten kommer institutionen att servera vegetarisk kost som förstahandsalternativ på möten och sammankomster, men med möjlighet att anmäla önskemål om ickevegetarisk kost.

Tora Hedin, prefekt vid institutionen, säger att frågan har diskuterats under en längre tid.

– Vi har flera veganer bland de anställda och ett antal vegetarianer och pescetarianer* (bland annat jag själv) och har under årens lopp haft helveganska luncher och andra alternativ. Diskussioner om miljöpåverkan och kosthållning är inte ovanliga på vår institution. Kanske har vi nått en kritisk massa vad gäller antalet personer som efterfrågar vegetarisk kost.

Reaktionerna på beslutet har överlag varit positiva, även om det förstås finns de som tycker att hela frågan är onödig. Eftersom beslutet bara rör mat som institutionen ”bjuder” på och man fortfarande kan lägga till kött om man vill, är förändringen ju inte särskilt revolutionerande i praktiken, men desto mer i sättet att tänka. säger Tora Hedin.

Vegomat på flera håll

Även Institutionen för ekonomisk historiska och internationella relationer har en sådan policy, som varit i kraft under 1,5 år. Initiativet kom från miljörepresentanten Markus Lundström som skrev in det i institutionens miljöpolicy och besluts togs av institutionsstyrelsen. Alla konferenser och andra tillställningar vid institutionen är nu vegetariska, men den som vill/behöver kött av särskilda skäl har rätt att begära det.

Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi (ACES) har en rekommendation, fastställd i miljöhandlingsplanen för 2018, om vegetarisk mat då de anordnar workshops, interna möten, retreats etcetera. Tankar finns på att sätta det som ett krav i kommande miljöhandlingsplan för 2019. Stockholm Resilience Centre rekommenderar även att vegetarisk mat i första hand ska väljas vid arrangemang. Ett exempel på ett enskilt tillfälle där enbart vegetarisk mat serverades var Stockholms universitets hållbarhetsforum i våras.

Hör gärna av dig om du vet fler institutioner som enbart serverar vegetarisk mat. ■

*En *pescetarian* äter vegetarisk kost men även fisk och skaldjur.

Äter du mindre kött nu än tidigare?

TEXT ANNIKA HALLMAN
FOTO NIKLAS BJÖRLING

ANNA WASE, *personaladministratör, Personalavdelningen:*

Nej, det gör jag inte. Jag har inte känt någon press att äta mindre kött. Jag äter nog all mat, vi är en stor familj och jag tycker att vi behöver ha i oss allt. Här på universitetet beställer jag mat till olika avdelningar ibland och då är det ofta hälften vegetariskt och hälften kött numera. Det är en skillnad sedan något år tillbaka.

MAGNUS BYGREN, *professor i sociologi, Sociologiska institutionen:*

Ja, lite mindre, jag har bytt ut en del rött kött mot mer fisk och kyckling. Men jag tycker väldigt mycket om hamburgare, så det är ett problem, det är svårt att avstå ifrån.

LISA OLSSON, *utredare, Stockholms universitetsbibliotek:*

Ja, jag äter inte kött sedan sex år tillbaka, men det var inget aktivt val, det smög sig på när jag blev sambo med en vegetarian. Jag trivs väldigt bra med att äta vegetariskt, men jag äter fisk ibland och ägg och mejeriprodukter.

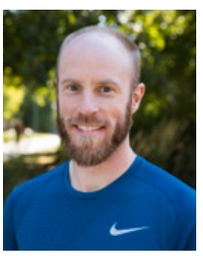

ERIK HANSSON, *utbildningsadministratör, Institutionen för naturgeografi:*

Ja, det gör jag, för att det är bra för klimatet, miljön och på grund av djurhållningen. Jag äter kött också, men allt mindre de senaste åren, det har varit en långsamt nedåtgående trend.

ANKI ANDERSSON, *ekonomi- och personaladministratör, Institutionen för miljövetenskap och analytisk kemi:*

Varken mer eller mindre. Jag har aldrig varit någon stor köttätare, men jag äter nog mer grönt nu än för 30 år sedan. För länge sedan var jag vegetarian i ett år, nu äter jag kanske kött två gånger i veckan.

Karta över leden.

Klimatforskare vandrade Bolinleden

FÖR FEM ÅR SEDAN rustades en vandringsled upp på norra Öland och fick nytt namn – Bolinleden. Den elva kilometer långa leden, som går tvärs över ön från Kesnäs till Ålkistan, är döpt efter Bert Bolin som var professor i meteorologi vid Stockholms universitet och en av grundarna av FN:s klimatpanel IPCC. Bert Bolin hade sitt fritidshus i just Kesnäs och de lokala entusiasterna inom Bolinledens vänner ville hedra honom genom att döpa leden med hans namn.

Det nybildade centrumet för klimatforskning vid Stockholms universitet döptes om efter Bert Bolin vid hans död 2007. Det dröjde dock flera år tills ledningen för Bolincentret och Bolinledens vänner blev bekanta med varandras existens. I somras besökte nio personer från centret med föreståndarna Nina Kirchner och Alasdair Skelton i spetsen norra Öland. Förutom att vandra leden besökte de även Bert Bolins sommarhus och höll två föredrag om klimat och klimatforskning i Löttorps bygdegård.

PER LARSSON

Vandrare från Bolincentret.

Kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke talade vid Fest-i-val.

FOTO SOFIE TROSELL

Fest-i-val – en heldag om val, politik och demokrati

VILKEN BETYDELSE har sociala medier i valrörelsen? Har modet någon roll i politiken? Och kan partiledardebatterna avgöra valet? Detta och mycket mer diskuterade gymnasieungdomar under en heldag den 29 augusti på Stockholms universitet. 320 gymnasieungdomar från tio olika skolor hade samlats för att lära sig mer om val, demokrati och rösträtt. Stockholms universitets rektor, Astrid Söderbergh Widding, hälsade alla välkomna.

På plats var även kultur- och demokratiministern Alice Bah Kuhnke. Hon inledde dagen och svarade på frågor från eleverna. På frågan om varför hon engagerat sig partipolitiskt berättade hon att hon lockades av möjligheten att förändra samhället. Och att hennes engagemang handlar om att hon vill kämpa för frihet och för klimatet.

Under eftermiddagen fick eleverna delta i workshops om alltifrån aktivism till modets roll i politiken. I Melker Klingström Adelmors workshopgrupp diskuterade man hur politiker klär sig och vilken betydelse det har. Melker går tredje året på Thorildsplans gymnasium.

– Den här dagen har varit över mina förväntningar. Jag har börjat fundera mer på vad jag ska rösta på och varför. Framförallt tog jag till mig av forskarnas tips på vad man kan göra för att förbereda sig och läsa på inför valet.

Fest-i-val är ett samarbete mellan Stockholms universitet, Stockholms Stad och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor och finansieras med medel från Riksbankens Jubileumsfond. En av initiativtagarna till projektet är Michele Micheletti, professor vid Statsvetenskapliga institutionen.

– Vår idé var att universitetet borde göra något kring valet särskilt med tanke på vad som hänt i världen och hur valrörelser idag går till. Syftet har varit att ge ungdomar kunskap om valrörelser, betydelsen av valdeltagande och i förlängningen öka deras förståelse för hur Sverige styrs, säger Michele Micheletti.

SOFIE TROSELL

20 år av nyfikenhet med Forskardagarna

För 20:e året i rad arrangeras Forskardagarna, ett evenemang som startade när tillgängliga föreläsningar om forskningsresultat inte var en självklarhet.

FOTO EVA DALIN

Lisen Schultz

– VI DREVS AV ett engagemang för att forskningen verkligen skulle nå ut och komma till användning, säger Lisen Schultz, en av pionjärerna.

Tillsammans med projektledaren Charlotte Sommarin från Humanistiska föreningen arbetade hon fram ett koncept som gick ut på att skapa en mötesplats för hela universitetet, med populärvetenskapliga föredrag av nydisputerade forskare från olika discipliner på ett och samma ställe.

För att dra in andra delar av samhället engagerade gruppen studenter från Konstfack, som skapade verk på samma teman som avhandlingarna. Verken ställdes sedan ut i samband med Forskardagarna.

– Från början riktade vi oss egentligen inte specifikt till skolor utan lika mycket till allmänheten och företag. Tanken var att företagen skulle komma och rekrytera de nya doktorerna och ta del av frontforskningen, säger Lisen Schultz, som numera är forskare vid Stockholm Resilience Centre.

Brännande ämnen i fokus

Men Forskardagarna blev snabbt populärt bland gymnasieskolor och drar nu i genomsnitt drygt tvåtusen gymnasieelever varje år. Det gör att närmare 40 000 elever snart har tagit del av aktuell forskning genom Forskardagarna.

Under årets evenemang som går av stapeln 2–3 oktober i Aula Magna läggs extra fokus på aktualitet. Under dagarna lyfts ämnen som klimatkrisen, mänskliga rättigheter, demokrati, hat och hot på sociala medier och vad kunskap är.

För att verkligen visa upp den stora bredd och djup som finns på Stockholms universitet finns i år också möjlighet till bokningar av besök på utvalda institutioner och centra på Stockholms universitet.

Forskardagarna är gratis och öppet för alla, men riktar sig framför allt till gymnasieelever. Alla föreläsningar, samtal och aktiviteter är populärvetenskapligt inriktade och handlar förutom om aktuell forskning också om varför forskning är viktigt och om vad Stockholms universitet kan erbjuda blivande studenter.

▶ **su.se/forskardagarna**

ANETTE GÄRDEKLINT SYLLA

FOTO NIKLAS BJÖRLING

Repetition med kören.

Universitetets röster

STOCKHOLMS UNIVERSITETSKÖR bildades 1994 i samarbete med Kungliga Musikhögskolan och med stöd av rektorsämbetet vid universitetet under namnet Frescati röster. Kören växte småningom till ett femtiotal medlemmar. För medlemskap fanns inget intagningsprov och medlemmarna var studenter och anställda vid universitetet. Körens verksamhet finansierades då i huvudsak av universitetet.

År 2006 blev kören fristående från universitetet och ekonomiskt självförsörjande. Då infördes även intagningsprov för att höja den musikaliska kvaliteten, och kören bytte namn till Stockholms universitetskör. I och med denna förändring var inte kören längre reserverad endast för universitetets anställda och studenter. Samarbetet med universitetet har dock fortsatt i viss mån, till exempel genom att kören genomför sina repetitioner i universitetets lokaler och sjunger på flera av universitetets återkommande tillställningar som magisterpromotionen.

Stockholms universitetkör anordnar en konsert per termin och utför även uppdrag för andra aktörer i samband med diverse tillställningar och högtider. Information om datum och plats för körens konserter publiceras på deras hemsida och Facebook-sida. Bland framträdanden märks också lussande för Nobelpristagare och framträdanden inför kronprinsessan Victoria och tidigare vicepresidenten Al Gore. Kören deltar även i olika körtävlingar och kom på en fjärdeplats vid en stor internationell tävling i Kroatien i våras.

Emily Dock Åkerman, som arbetar vid Avdelningen för Forskningsstöd, är en av körmedlemmarna. Liksom de flesta andra medlemmar har eller har hon haft anställning eller studerat vid Stockholms universitet.

Varför bör den som gillar att sjunga vara med i kören?

– För att det är roligt! Stockholms universitetskör är en aktiv kör som både satsar på en hög musikalisk kvalitet och en social sammanhållning, som bland annat består i att gå ut tillsammans efter körrepet och åka iväg på körhelger och resor tillsammans.

▶ Läs mer på **stockholmsuniversitetskor.se**

PER LARSSON

Välkommen till Forskardagarna!

Vi firar 20 år!

Vem har egentligen ansvaret för klimatet? Är det okej att försvara sig mot hat och hot i sociala medier genom att skicka ett likadant hot tillbaka? Vad vet vi att vi vet om universums minsta beståndsdelar?

Årets evenemang bjuder på samtal om aktuella och brännande ämnen. Ingen bokning krävs.

Läs mer på **su.se/forskardagarna**
Dagarna direktsänds på **su.se/play**

FRI ENTRÉ – Öppet för alla
2–3 oktober
▶ **Plats:** Aula Magna, helsal

Stockholms universitet

Interkulturell kompetens hos lärare lyftes under Järvaveckan

UTLÄNDSKA LÄRARES vidareutbildning (ULV) och Stockholms universitet bjöd in till panelsamtal under Järvaveckan i juli. Frågorna handlade om hur man på bästa sätt kan tillvarata utländska lärares kompetens i svensk skola. Bland deltagarna fanns Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning, som inledde med att beskriva hur Sverige måste göra mer för att alla barn ska nå kunskapsmålen och att nyckeln dit är kunniga och kompetenta lärare. Högskoleministern lyfte vikten av att lärosäten får stöd att kunna bedöma och validera kompetens för att kartlägga snabbast väg mot lärarbehörighet för varje enskild individ.

Susanna Malm vid Stockholms universitet pekade på den variation som finns representerad bland studenter inom den kompletterande utbildningen med fler än 90 utbildningsländer och 40 olika språk. Att utbildnings- och yrkesbakgrunden skiftar ställer krav på en individanpassad bedömning och validering av reell kompetens.

I diskussionen deltog även två alumner från universitetet och en representant från Lärarförbundet.

REBECCA RÖHLANDER

FOTO MARIA STOETZER

Moderator Gabriella Ahlström tillsammans med Helene Hellmark Knutsson, högskoleminister.

Östersjöns arter i ny app

VILL DU VETA vilka snäckor och växter du ser från badstranden i sommar? Har du undrat vilka fiskar som simmar omkring under båtens skrov? Nu finns den digitala fälthandboken ”Livet i havet” som gratis app att ladda ner till din telefon eller surfplatta.

I appen presenteras hundratals Östersjöarter med utbredningskarta och bilder. Du kan också se i vilken miljö arten trivs. Sedan kan du läsa vidare om just den miljön, till exempel tångbevuxna klippstränder, syrefria djupa mjukbottnar eller det öppna fria vattnet. I appen finns även faktasidor om Östersjön och möjligheten att favoritmarkera arter som du sett eller vill leta extra mycket efter i sommar.

– För oss är detta höjdpunkten i ett långt men jätteroligt arbete! Först och främst har vi omvandlat vår omtyckta tryckta fälthandbok, Växter och djur i Östersjön, till en webbsida. Och nu har vi alltså även anpassat denna webbsida så att den fungerar offline i folks egna smarta telefoner, säger Ulrika Brenner vid Östersjöcentrum, projektledare för Livet i havet.

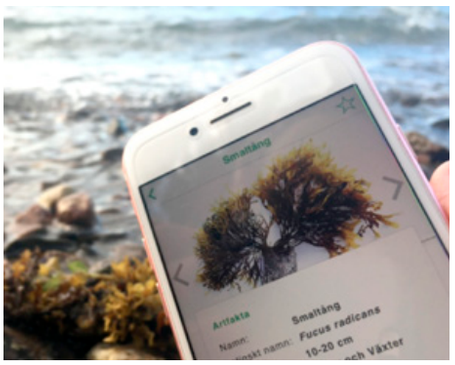

Nu är det enkelt att ta reda på vilka vackra snäckor, alger eller småfiskar du ser från strandkanten.

Nytt pris på IT-access från 1 januari 2019

IT-ACCESS är bastjänsten för IT för alla universitetets medarbetare. Kostnadsfördelningen av avgiften till institutioner och motsvarande räknas ut årligen baserat på antal anställda enligt fastslagna beräkningskriterier. IT-accessavgiften har varit oförändrad sedan 2015 och efter beslut av förvaltningschefen höjs avgiften med 8 procent från och med den 1 januari 2019.

Mer information om beräkningskriterier och vad som ingår i IT-access på su.se/itaccess.

Osteologer firar femtio

OSTEOARKEOLOGISKA forskningslaboratoriet (OFL) vid Institutionen för arkeologi och antikens kultur fyller femtio år. I slutet av augusti var det öppet hus där besökarna fick bekanta sig med vad forskarna kan läsa ut genom att studera djur- och människoben. Institutionens öppna föreläsningsserie ”Tid för forntid” ägnas även under hösten åt forskning vid OFL enligt nedan.

20/9 Elisabeth Iregren: Samiska björnbegravningar. Jägarna, villebrådet och makterna.

18/10 Jan Storå och Bettina Stolle: De vilda djuren på spåren.

15/11 Anna Kjellström och Marieke Ivarsson-Aalders: Att spåra livshistorier och sjukdom i mänskliga skelett.

6/12 László Bartosiewicz och Damien Huffer: A Practice as Old as Time: Collecting, Modifying and Displaying Skulls in the Past and Present.

Föreläsningarna äger rum på Wallenberglaboratoriet, Lilla Frescativägen 7, klockan 18–19.

Personalrabatt på Dramaten i höst

FOTO DRAMATEN

DRAMATEN erbjuder alla medarbetare vid Stockholms universitet 30 procents rabatt på samtliga föreställningar på repertoaren (utom specialarrangemang och konserter) under hösten. Beställ biljetter på Dramatens hemsida som vanligt men fyll i slutet av processen i ”SU2018” i rutan för kampanjkod och klicka på knappen till höger så dras rabatten av priset.

Representanter från SU medverkar i samband med föreställningar av ”En natt i den svenska sommaren”, Erland Josephssons pjäs om den dramatiska inspelningen av Andrej Tarkovskijs film Offret på Gotland 1985. Den 22 september visas filmen Offret efter teaterföreställningen, och i pausen mellan de båda introducerar rektor Astrid Söderbergh Widding filmen i cirka 30 minuter. Hon disputerade 1992 med avhandlingen ”Gränsbilder – det dolda rummet hos Tarkovskij”. Fri entré till introduktion och filmvisning, dock krävs bokad biljett på grund av begränsat antal platser.

Läs mer och boka biljetter på dramaten.se/repertoar/en-natt-i-den-svenska-sommaren.

Dessutom medverkar Armita Golkar, forskare vid Psykologiska institutionen i Performance Lecture: Om rädsla på Lilla scen. Se dramaten.se/repertoar/om-radsla.

Delta i poddinspelning på Dramaten

FOTO INGMARIE ANDERSSON

Rickard Ström, Johan Lind, Armita Golkar och Katarina Bendtz.

MISSA INTE CHANSEN att delta i inspelningen av den tvärvetenskapliga podden Professor Magenta. Avsnittet som spelas in på Dramatenbaren berör en av de mest existentiella frågorna genom tiderna: Vad är mänskligt?

Podden görs av Katarina Bendtz, fil. dr i partikelfysik och forskare vid Psykologiska institutionen, och Rickard Ström, fil. dr i partikelfysik och forskare på CERN i Genève. Gäster i podden är Armita Golkar, forskare vid Psykologiska institutionen; Johan Lind, forskare vid Centrum för evolutionär kulturforskning, och regissören Alexander Mørk-Eidem. Efter inspelningen finns möjlighet att stanna och mingla med poddvärdar, poddgäster och publik.

TID: 18 oktober kl. 19.30
PLATS: Dramatenbaren (ingång via huvudentrén)

Läs mer på su.se/alumn

Stockholms universitet på plats 77 i världsrankning

STOCKHOLMS UNIVERSITET hamnar på plats 77 i årets Academic Ranking of World Universities (ARWU), populärt kallad Shanghairankningen. Shanghairankningen görs vid Shanghai Jiao Tong University och listas ofta som en av de tre mest prestigefulla universitetsrankningarna i världen tillsammans med QS World University Rankings och Times Higher Education World University Rankings. Shanghairankningen mäter forskningens kvalitet enligt bland annat indikatorer som antal alumner och anställda forskare som har vunnit Nobelpriser, antalet ”mycket citerade” forskare och antal artiklar som publicerats i tidskrifterna Nature och Science. 2017 placerades Stockholms universitet på plats 74.

Topplaceringarna på listan innehas av amerikanska universitet med Harvard på första plats följt av Stanford. Karolinska Institutet rankas främst bland de svenska lärosätena, på plats 44, och Uppsala universitet på plats 63.

Viktiga förändringar på medarbetarwebben

STORA OCH SMÅ förändringar pågår på medarbetarwebben, www.su.se/medarbetare. Personalingången har i sommar döpts om till ”Anställd” för att förtydliga att innehållet handlar om dig och din anställning. För drygt ett år sedan flyttades innehåll som berör dig som chef eller personalhandläggare till HR-guiden på Råd och stöd-ingången.

Webbtekniska ompekningar är gjorda, men du bör kontrollera att länkarna fortfarande leder rätt så att inte besökare hamnar på en ”ERROR-sida”. Det gäller framförallt länkar på fakultets och institutionswebbar. Kortadress till anställda-ingången är su.se/anstalld.

I början av augusti flyttade innehållet i Regelboken in med ny struktur på medarbetarwebben. Webbtekniska ompekningar är gjorda för kortadresserna www.su.se/regelboken och www.su.se/regelbok. Har du länkat längre in i strukturen, till exempel till någon av de fyra böckerna, så bör du kontrollera och justera länkarna på webbsidor på centrala webbar, fakultetswebbar och institutionswebbar så de leder rätt i den nya strukturen.

Kortadress till styrdokument på medarbetarwebben är su.se/styrdokument.

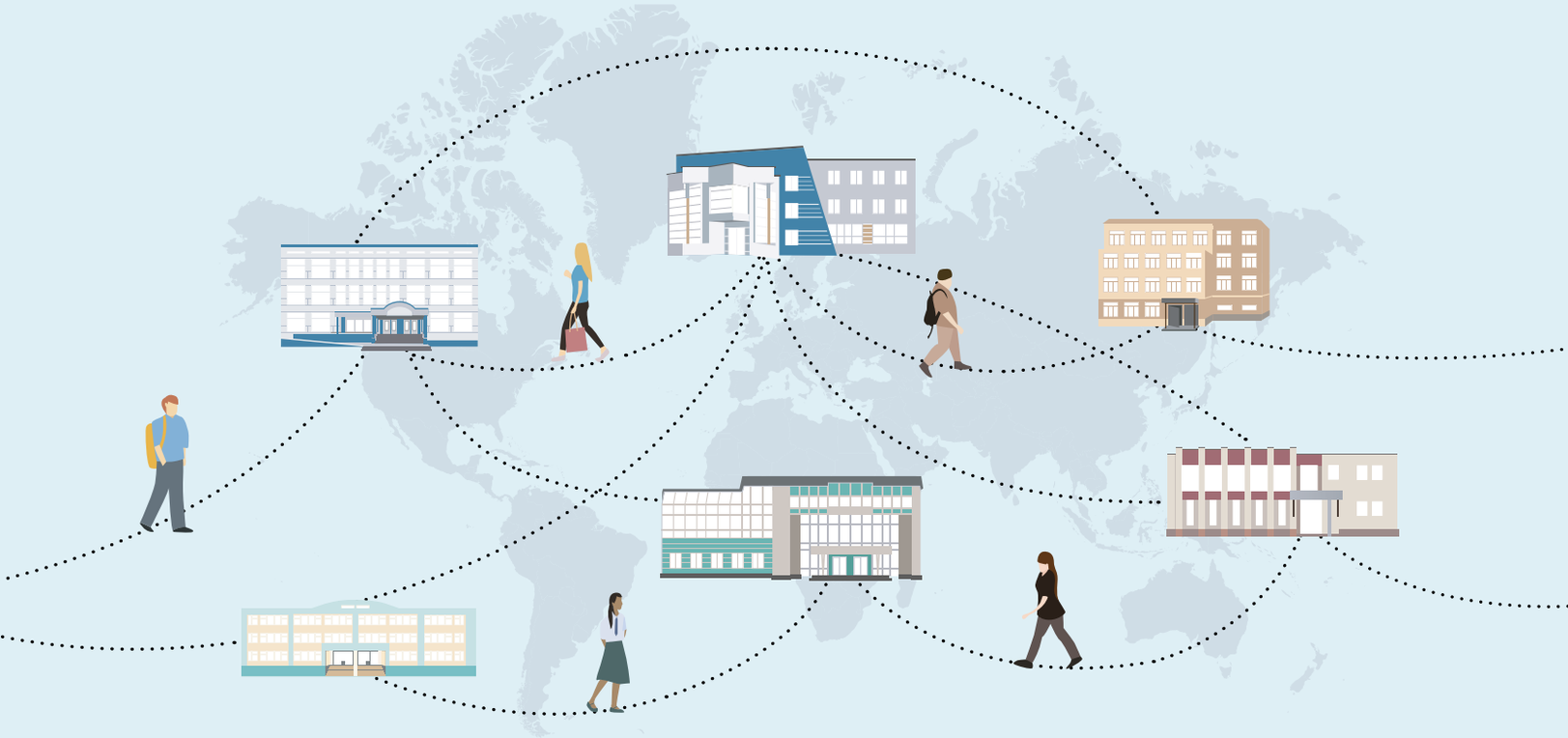

Ytterligare fokus på internationella arbetet

Universitetet fortsätter att göra de globala aspekterna av forskning, utbildning och samverkan tydliga och tillgodose en internationell akademisk miljö. En del i arbetet är en internationaliseringsstrategi.

TEXT EVA ALBREKTSON

I SAMBAND MED att centrala strategier för perioden 2019–2022 nu tas fram har rektor beslutat om en särskild strategi för fortsatt internationalisering, vars huvudpunkter även ska ingå i de övergripande strategierna. Strategin ska visa hur universitetet kan bli mer proaktivt på den internationella arenan men också hur det sammanhållna verksamhetsstödet kan utvecklas. Enligt direktivet ska internationaliseringsstrategin formulera visioner och mål och även omfatta en åtgärdsplan.

Internationella samordnaren Maria Wikse, Avdelningen för forskningsstöd, har uppdraget att ta fram förslaget till strategi, efter inledande inventering och kartläggning av universitetets befintliga arbete och stöd inom internationalisering. Strategin beslutas hösten 2018 och kommuniceras under 2019. Den ska både stå på egna ben och ingå i universitetets övergripande strategier.

Målet: lika bra för alla

– Stockholms universitet ska fungera lika väl för svenska som internationella studenter, forskare, lärare och övriga medarbetare, säger Maria Wikse.

Universitetets forskare är redan globala aktörer, liksom många forskargrupper och institutioner, men det administrativa systemet är uppbyggt för svensk myndighetsutövning. Det kan innebära att endast svensktalande medarbetare kan undervisa på grundnivå eller åta sig administrativa uppgifter. Därför finns det anledning att ta fram mål och riktlinjer för att integrera internationaliseringen i förvaltningen. Och eftersom internationaliseringen ska genomsyra alla verksamheter och miljöer behöver även universitetets utbildningar sträva efter att bli än mer internationella och interkulturella.

– Kopplingen till vad som sker vid institutionerna är avgörande, säger Maria Wikse. Forskarna är internationella helt på egen hand, målet är att förvaltningens stöd ytterligare ska förbättras och utvecklas. I en alltmer globaliserad sektor behöver Stockholms universitet öka sin synlighet internationellt och sin internationella profil genom få utvalda, men mycket strategiska, universitetspartnerskap och ett ökat engagemang i internationella nätverk som gynnar forsknings- och utbildningssamarbeten.

Behovsanalys fångade synpunkter

En behovsanalys har gjorts av vad som behövs inom internationaliseringsarbetet, och här är det främst institutionernas synpunkter som fångats upp, som svårigheter med språket och att ordna bostäder. På prefektmöten och möten med administrativa chefer har även dessa frågor diskuterats.

Internationella samordnaren Maria Wikse

En central aspekt i den kommande strategin är att universitetet måste vara än mer proaktivt i valet av partneruniversitet. Maria Wikse ser även behov av ett utökat verksamhetsstöd. Ett tredje viktigt område är det som kallas internationalisering på hemmaplan. Det kan handla om att använda mer icke-svensk kurslitteratur och nya pedagogiska verktyg men även att på hemmaplan utnyttja den internationella bakgrund/erfarenhet som studenter och medarbetare har. Även möjligheterna till tvåspråkighet och behovet av ett bättre mottagande av internationellt rekryterade medarbetare och studenter ser hon som viktiga frågor. ■

▶ Mer om arbetet med de centrala strategierna **su.se/strategier**

Krångel med uppehållstillstånd

Långa handlingstider och oklarheter kring uppehållstillstånd vållar problem vid flera institutioner.

MEDIA HAR SENASTE året rapporterat om problem med uppehållstillstånd för forskare och studenter vid flera svenska lärosäten. Det har bland annat rört sig om att det tagit mycket lång tid att få ett uppehållstillstånd beviljat eller förlängt och att personer därför inte kunna komma till Sverige eller varit tvungen att återvända till sitt hemland.

Inom ramen för Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) så kallade Euraxess-nätverk har en enkät skickats ut vid lärosätena för att samla in erfarenheter. Svaren sammanställdes sedan av SUHF och skickades till Migrationsverket, som beslutar om uppehållstillstånd. SUHF har även föreslagit att ärenden från universitets- och högskolesektorn bör handläggas inom samma avdelning/grupp vid Migrationsverket och att lärosätena får en egen ”certifiering” kring dessa frågor. Detta för att undvika felaktigheter i samband med ansökan och handläggning samt undvika missförstånd. Tillsammans med en ”egen certifiering” med egna kontaktpersoner, tror lärosätena att det därmed är möjligt att snabba på processen kring uppehållstillstånd.

Carina Nilsson vid Personalavdelningen, Stockholms universitet, jobbar med dessa frågor. Enligt henne har inte Migrationsverket återkommit med något beslut eller förslag utifrån de önskemål lärosätena fört fram.

– Däremot pågår samtal mellan Migrationsverket och SUHF:s expertgrupp. Stockholms universitet är certifierade hos Migrationsverket när det gäller arbetstillstånd, vilket ger oss kortare handläggningstid i de ärendena. Vi försöker skapa bra relationer med Migrationsverket för att få processerna så smidiga som möjligt.

Problem även vid SU

Med anledning av SUHF:s enkät skickade Carina Nilsson förra hösten en enkät till de administrativa cheferna vid institutionerna. De ombads beskriva fall där Migrationsverkets regler och/eller utdragna processer vid ansökan om uppehållstillstånd har lett till allvarliga problem för verksamheten.

Av svaren, som kom från 25 institutioner, framgår att det under 2017 var cirka 20 ärenden där förlängning av uppehållstillstånd vållade stora problem för forskarna och verksamheten, till exempel att forskaren inte kan delta i konferenser utomlands. Så kallat statusbyte av uppehållstillstånd har i elva fall vållat problem. Däremot har inte ett enda fall redovisats där ansökan om permanent uppehållstillstånd har nekats eller dragit ut på tiden.

De administrativa cheferna ombads även ge exempel på ärenden där Migrationsverkets regler och/eller utdragna processer har lett till allvarliga problem. Här redovisas bland annat hur studenter som blivit antagna till doktorandutbildning varit tvungna att åka tillbaka till sitt hemland och invänta besked från Migrationsverket. Detta har försenat deras utbildningsstart trots att de skickat in ansökan från Sverige en månad innan deras tillfälliga uppehållstillstånd har gått ut och med rätt underlag. ■

PER LARSSON

Strategiskt samarbete med University of Tokyo

FOTO ELISABET IDERMARK

Diskussioner på Ageing Research Center vid workshopen i september 2017.

SEDAN ETT ÅR har Stockholms universitet ett strategiskt samarbete med University of Tokyo. Avtalet skrevs under vid en ceremoni på Spökslottet i samband med ett japanskt besök och ett symposium på Nobel Forum om ”aktivt åldrande”, där även drottning Silvia deltog. University of Tokyo är Japans främsta lärosäte och har en strategi att etablera samarbeten med ledande universitet i världen. Det japanska universitetet identifierade Stockholms tre främsta lärosäten – Stockholms universitet, KI och KTH – att tillsammans vara en sådan partner. Förutom utbyten av forskare och studenter ska universiteten också samarbeta om utveckling av undervisning och lärande.

Stockholms universitet har utlyst särskilda medel för samarbeten med University of Tokyo. I våras fick åtta forskare vid universitetet anslag i den första utlysningen. En andra utlysning är nu gjord där ansökningarna ska vara inne senast 5 oktober.

Besök av japanska studenter

Den 7–14 september besökte en grupp studenter från University of Tokyo Stockholm. Detta skedde inom ramen för samarbetet men var även en del av firandet av att Sverige och Japan haft diplomatiska relationer i 150 år. Studenterna hade föreläsningar på de tre lärosätena i Stockholm och fick träffa professorer som sitter i Nobelkommittéerna. I höst, 29–30 oktober, anordnas en forskningsworkshop i Tokyo som täcker flera områden, däribland hälsosamt åldrande, Arktis och elektronmikroskopi.

Anders Karlhede, rektorsråd och tidigare vicerektor, ansvarar för samarbetet från Stockholms universitets sida. Han betonar att University of Tokyo är ett framstående universitet som vi redan har omfattande samarbete med på forskarnivå och att det kan utvecklas ytterligare inom ett organiserat samarbete.

– Tillsammans med KI och KTH utgör vi ”The Stockholm Trio” och ingår i University of Tokyos illustra skara av tio utvalda internationella partners. Samarbetet innebär också ett samarbete mellan våra tre lärosäten i Stockholm och tydliggör att vi tillsammans utgör en komplett akademisk miljö.

Vad är det viktigaste som hittills uppnåtts?

– Den inledande workshopen i Stockholm 2017 och den nu stundande i Tokyo, dit ett tjugotal forskare inom noggrant utvalda områden åker från Stockholms universitet, samt de lite längre forskarbesök som har initierats. ■

PER LARSSON

Studenter på European Higher Education Fair i Jakarta, Indonesien

Stort intresse för Stockholms universitet på studentrekryterings-mässa i Mexico City.

Internationell studentrekrytering – en process i flera steg

Stockholms universitet arbetar sedan 2011 med att aktivt rekrytera internationella studenter. Läsåret 2018/19 är 1 300 internationella studenter från hela världen antagna till lärosätets utbildningsprogram.

TEXT PER LARSSON **FOTO** STOCKHOLMS UNIVERSITET

STRATEGISKA INSATSER för att marknadsföra universitetet för internationella studenter är ett samarbete som görs på såväl central nivå som områdes- och institutionsnivå. Arbetet syftar till att rekrytera både betalande och avgiftsfria internationella studenter till de sjuttiotal utbildningsprogram som lärosätet erbjuder på engelska.

– Vi är många medarbetare vid universitetet som arbetar med studentrekryteringen som sker i flera steg, berättar Helene Komlos Grill, projektledare för internationell kommunikation vid Samverkansavdelningen. Målet är att öka preferensen för Stockholms universitet bland internationella studenter, och att universitetet är deras första val bland svenska lärosäten.

Ökat intresse från internationella studenter

Antalet internationella studenter i Sverige fortsätter att öka. I höst kommer det att finnas över 9 300 internationella studenter i Stockholms län – en ökning med 14 procent de senaste två åren. Alla fakulteter har sett en ökning av studenter, varav de flesta har en examen från europeiska länder samt Kina, Bangladesh, Indien och USA. Årets ansökningsomgång till höstens masterutbildningar hade 13 035 ansökningar, och 1 986 sökande till kandidatprogrammen. De mest populära masterprogrammen var i internationell kommersiell skiljedomsrätt, nationalekonomi, informationssäkerhet, internationell och jämförande pedagogik samt bank och finans/finansiell ekonomi.

Undersökning visar studentförväntningar

När antalet internationella studenter ökar är det viktigt att se vilka förväntningar de har på lärosätet. Det görs kontinuerligt undersökningar och kartläggningar, bland annat International Student Barometer (ISB) som frågar hur internationella studenter upplever sin tid vid Stockholms universitet.

Den senaste undersökningen visar att det arbete som har syftat till att utveckla verksamheten som riktar sig mot de internationella studenterna ger positiva resultat, bland annat inom välkomnande och mottagande. Ytterligare information som undersökningen ger är bland annat att:

- Stockholm är viktigt i valet av studiedestination
- Utbildningsutbud och universitetets rykte är också viktigt
- Hemsidan är första informationskällan när studenterna söker sig till lärosätet
- Sannolikheten att rekommendera lärosätet har ökat bland masterstudenter
- Arbetet med att förbättra välkomnandet och mottagandet har gett positiva resultat
- Universitetet bör fortsätta arbeta med värdskapet och de faktorer som påverkar upplevelsen – våra tidigare studenter är våra ambassadörer
- Karriärservice och koppling till arbetsmarknad kan utvecklas
- Bostadsfrågan är viktig för målgruppen
- Upplevelsen av universitetets campus, utbildningsmiljöer, lokaler som laboratorier och studiemiljö, samt kontakten med lärare är överlag positiv
- Återkoppling och frågor kring hur betyg sätts får lägre resultat. Mer information om våra betygskriterier ökar förståelsen för vad som krävs.

Andra viktiga faktorer är Stockholms universitets placering i rankningslistor, livet som student i huvudstaden Stockholm och vad Sverige som land står för. Arbetet sker därför i nära samarbete med Svenska institutet och Sverigeplattformen ”Study in Sweden”. Universitetet deltar också i det nationella Nätverket för internationell marknadsföring och kommunikation för att tillsammans med andra svenska lärosäten driva frågor som rör internationell studentrekrytering.

Digital kommunikation och personliga möten

All kommunikation som syftar till att öka kännedomen om universitetet internationellt sker på olika arenor. Universitetets hemsida, egna digitala kanaler och sociala medier är viktiga, så är även samarbete med olika aktörer både nationellt och internationellt, och deltagande i möten och evenemang.

Den fysiska närvaron i olika länder kompletterar den digitala kommunikationen

Tina Larsson, Studentavdelningen, och Linda Kjellman, Företagsekonomiska institutionen, på China Education Expo.

där det personliga mötet är viktigt. Att möta studenterna i deras hemländer ger också möjlighet till omvärldsbevakning och vägledning om vad som är betydelsefullt för studenterna. I samband med aktiviteterna hålls ofta alumnaktiviteter, besök vid partneruniversitet och träffar med samarbetspartners såsom utlandsmyndigheter och Study in Sweden.

– Det alla studenter vi möter vid rekryteringsaktiviteter har gemensamt är att de står inför ett viktigt val. De är alla där för att hitta en utbildning som matchar deras intressen och som kan leda till deras önskade framtida karriär. Vi är där för att hjälpa dem hitta den utbildningen vid Stockholms universitet. Våra samtal med studenterna handlar också om hur det är att leva och bo i Sverige och vad som gör Sverige och Stockholm unikt som studiedestination, faktorer som är viktiga vid valet av utbildning, berättar Tina Larsson, koordinator för internationell studentrekrytering vid Studentavdelningen.

Inom ramen för rekryteringsarbetet tar Studentavdelningen också emot studiebesök från internationella studentgrupper och anordnar även regelbundet digitala möten i form av webinars för presumtiva internationella studenter. Studenter från hela världen kan genom webinars delta i ett digitalt samtal om Stockholms universitet, Sverige, studier vid lärosätet, ansökningsprocessen, livet som student i Stockholm, bostäder med mera. Webinarierna spelas in och läggs tillsammans med presentationsmaterialet upp på hemsidan för de studenter som inte hade möjlighet att vara med.

I kommunikationen med presumtiva internationella studenter under ansökningsprocessen håller Studentavdelningen en kontinuerlig kontakt med de sökande genom riktade e-postutskick, inbjudningar till webinars utifrån olika teman och genom pre-departure events.

Process i flera steg

Samverkansavdelningen och Studentavdelningen samarbetar nära inom ramen för rekryteringsarbetet som är en process i flera steg. Under 2017 genomfördes en serie medarbetarworkshops med avstamp i ISB, som utifrån studentens resa och rekryteringsprocessen tog fram förslag på hur olika verksamheter inom lärosätet kan utvecklas.

- **STEG 1 MARKNADSFÖRING OCH KOMMUNIKATION**
  – Hur ser första kontakten ut för de internationella studenterna, vilken bild får studenterna, i vilka kanaler möter de universitetet?

- **STEG 2 SÖKANDEKOMMUNIKATION**
  – När studenten har anmält intresse för att få mer information om utbildningsutbudet fortsätter lärosätet kommunicera med studenterna för att öka deras kunskap om utbud och möjligheter med mål att öka antalet behöriga sökande.

- **STEG 3 MOTTAGANDE OCH VÄRDSKAP**
  – Mottagande med bussar på Arlanda under ankomstdagarna och välkomstaktiviteter under studenternas första dagar på campus arrangeras. Hur ser studentens tid vid lärosätet ut?

- **STEG 4 ALUMN OCH KARRIÄR**
  – När studenten har tagit examen och som alumn önskar bevara en relation med lärosätet som alumn i sin fortsatta karriär, hur bibehåller vi och vårdar en kontakt, och hur utvecklar vi vårt karriärerbjudande?

Alumner är våra ambassadörer

Stockholms universitets ökade fokus på internationella alumner har resulterat i den digitala kampanjen ”Ask our alumni” där tidigare studenter filmar sig själva och berättar om var de har hamnat efter sin studietid vid lärosätet.

– Våra tidigare studenter är våra ambassadörer, berättar Erica Strzelecka Öjermark, internationell alumnkoordinator vid Stockholms universitet. Kampanjen med egenproducerade filmer har varit mycket lyckad och fortsätter under hösten med nya alumner som deltar.

– Kampanjen ger också oss möjlighet att återknyta kontakterna med många av våra internationella alumner som har hamnat på spännande arbetsplatser runt om i världen, säger Erica. ■

▶ Mer information
su.se/study – su.se/ouralumni

Stimulerande miljöombyte i Sydafrika

Genom ett stipendieprogram finns möjlighet att vistas vid Stellenbosch Institute for Advanced Study i några månader.

I sydafrikanska Stellenbosch finns möjlighet för svenska forskare att få nya perspektiv och träffa forskare från andra discipliner.

TEXT PER LARSSON **FOTO** AATTO LAAKSONEN OCH NIKLAS BJÖRLING

STELLENBOSCH är en universitetsstad i vindistriktet en timme från Kapstaden. För svenska forskare finns möjlighet att komma dit för forskningsvistelser inom ramen för Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS), få perspektiv på sin forskning och träffa personer från andra discipliner.
En forskare vid Stockholms universitet som varit i Stellenbosch är Tanja Schult, docent i konstvetenskap, som tillbringade en månad där för två år sedan. Hon sökte sig till Stellenbosch genom STIAS för att få distans till sin forskning och för att fundera på hur hon kunde dra nytta av sina erfarenheter av att under drygt tio år ha forskat om minnet av Förintelsen.

– Vid STIAS förväntas varje forskare att vara på plats, delta i gemensamma luncher och seminarier. Det är allt. Annars är allt upp till en själv – om man behöver lugn och ro för att skriva, lära och initiera projekt. Det är verkligen en ”creative space for the mind”.

Det är den mest lyxiga miljön en forskare inom humaniora kan tänka sig, fortsätter hon.

– Där finns en uppskattning av tänkande, en paus från vardagen, där man tillåts reflektera och tänka högt. Det bästa är mötet mellan forskare från olika discipliner som medicin, teknik och humaniora.

– Här värdesätts forskarna, lokalerna är underbara och varje dag bjuds på en fantastisk lunch och spännande möten. För mig var den korta vistelsen mycket givande – jag fick en förståelse hur världen och världshistorien hänger ihop, fick nya idéer och kunde vidga mitt perspektiv. Jag kan rekommendera att söka till STIAS – det är helt fantastisk.

Tanja Schult fick skrivro vid STIAS.

Tänker i nya spår

En annan forskare som varit i Stellenbosch genom STIAS är Aatto Laaksonen, professor emeritus i fysikalisk kemi.

– Att byta miljö totalt hjälper till att lämna gamla spår och vanor och ge en fräsch start.

Stipendiaterna åt lunch tillsammans och gick ofta ut i mindre grupper på kvällen på stan för att äta middag och fortsätta prata. Det blev även utflykter, konserter och teater. Stipendiaterna höll dessutom varsitt seminarium för att berätta vad de gjorde och var intresserade av.

Vad fick du ut av vistelsen?

– Jag ser idag världen på ett annat sätt genom att ha lyssnat på kreativa kloka människor med mycket engagemang och empati. Vistelsen har också breddat min egen verksamhet genom att jag ser forskningen mycket bredare idag än bara naturvetenskap eller så kallade exakta vetenskaper. Jag fick också ett rikt nätverk som jag håller kontakt med. ■

PER LARSSON

Aatto Laaksonen

STIAS fellowships för svenska forskare

Stellenbosch Institute for Advanced Study (STIAS) i Sydafrika är ett fristående men med Stellenbosch University lierat forskningsinstitut vid vilket framstående forskare inbjuds att vistas 1–3 månader eller mer. Institutet är till stora delar finansierat av Knut & Alice Wallenbergs stiftelse (KAW) och Marianne & Marcus Wallenbergs Stiftelse (MMW). Tjugo forskare kan tas emot samtidigt, och var och en får ett eget kontor. Bostad ordnas inom gångavstånd. KAW och MMW finansierar fellowships vid STIAS för tillsvidareanställda forskare vid svenska lärosäten och forskningsinstitutioner. Bidraget täcker flygresa, kost och logi. För mer information, sök på ” STIAS fellowships för svenska forskare” på su.se/medarbetare.

Starkt team viktigt för att lyckas

ASIAQ syftar till att främja forskningssamarbeten om Arktis över nations- och disciplingränser.

Det går bra för det internationella projektet ASIAQ – The Arctic Science Integration Quest – som leds av Nina Kirchner vid Stockholms universitet. Hon är glad att ha starka och engagerade personer i projektteamet, och en strategi för att få forskare att prata med fler än dem de redan känner.

TEXT EVA ARNELL **FOTO** NINA KIRCHNER OCH ELISABET IDERMARK

FÖRUTSÄTTNINGARNA för Arktis isar, hav och människor förändras och nya lösningar krävs. Projektet ASIAQ pågår 2018–2020 och syftar till att främja forskningssamarbeten om Arktis över både nations- och disciplingränser.

– Tanken är att vi till exempel ska få en rysk samhällsvetare börja samarbeta med en teknolog i Tokyo. Arktis utmaningar kräver en kombination av tekniska lösningar och samhällslösningar, säger ASIAQ:s projektledare Nina Kirchner, som är geovetare och docent vid Institutionen för naturgeografi.

Förutom Stockholms universitet deltar KTH, Umeå universitet, University of New Hampshire, The University of Tokyo och ryska Northern Arctic Federal University i projektet. Det finansieras av de medverkande universiteten och STINT.

– Att det blev just dessa utländska universitet beror på att de kompletterade de svenska lärosätenas ASIAQ-relevanta kompetenser på ett utmärkt sätt. Delvis utnyttjades också redan befintliga kontakter, vilket var bra för att få gång projektet snabbt.

Nu ska ASIAQ dock bädda för nya samarbeten inom och mellan ämnena naturvetenskap, teknik, samhällsvetenskap och medicin. Den första workshopen hölls vid Stockholms universitet i maj och till den hade Nina Kirchner anlitat en duktig processledare. Det var ett klokt drag.

– När människor aldrig har träffats förut kan det vara svårt att komma fram till gemensamma mål på bara två dagar. Extra svårt är det när man kommer från olika kulturkretsar och har olika sätt att diskutera och hantera saker. Jag är väldigt glad att vi hade en erfaren guide som ledde processen. Han hade till exempel en strategi för att få folk att jobba i grupper och att inte bara prata med dem de redan kände.

Utställning om Arktis

Deltagarna fick bland annat ägna sig åt att ta reda på vilka visioner de hade, vad de ville uppnå inom ASIAQ och hur de skulle ta sig dit.

– Vi utgick från FN:s sjutton hållbarhetsmål och gick in i undermålen för varje mål, för att se vilka av dem som kunde vara lämpliga för ASIAQ. Vi lyckades enas om ett antal undermål som alla kunde tänka sig att bidra till. Workshopen gick väldigt, väldigt bra. Nästa år är Stockholms universitet värd för ytterligare en ASIAQ-aktivitet och inför denna samarbetar Nina Kirchner med Nordiska museet. Där planeras en stor utställning om Arktis, vilket ger goda förutsättningar för att låta Arktisforskare dela med sig av sina kunskaper till allmänheten. Nina Kirchner tycker att hon rent generellt har goda förutsättningar att driva projektet.

– Jag har bra stöd från min prefekt och institution och det är viktigt för att man ska lyckas. Jag har också ett projektteam med starka och engagerade personer, så att inte allt ansvar ligger på mina axlar. Att hitta bra människor som drar åt samma håll rekommenderas till alla projektledare! ■

Diskussioner vid workshopen på Stockholms universitet i maj.

Data- och systemvetare bidrar till säkrad energiförsörjning

Forskningsprojektet visar att solceller är det bästa alternativet för Jordaniens energiförsörjning.

Vid beslutsfattande behövs ordentliga verktyg för att kunna utvärdera olika alternativ och minimera risker. Forskare vid DSV har hjälpt till att skapa ett beslutsstödssystem för energiförsörjning i Jordanien.

TEXT MADELEINE SALOMON | **FOTO** MOSTPHOTOS/SURIYA SILSAKSOM OCH PRIVAT

ENERGIFÖRSÖRJNING är en viktig del av ett lands ekonomiska tillväxt. I Jordanien har därför under flera år pågått ett internationellt projekt för att säkra en hållbar energiförsörjning drygt 30 år framåt i tiden. I projektet har forskare från Institutionen för data-och systemvetenskap, DSV, International Institute for Applied Systems Analysis, IIASA, i Österrike samt jordanska forskare deltagit. Det hela har finansierats med tyska medel från federala ministeriet för ekonomiskt samarbete och utveckling. Projektet går mycket förenklat ut på att få olika intressenter att fatta kloka beslut kring energiförsörjning, alltifrån varifrån den ska tas till klimatpåverkan.

Love Ekenberg, professor vid DSV är en av de deltagande forskarna.

– Från DSV:s sida har vi hjälpt till med beslutsstöd. Det innebär att vi funnits med under hela processen för att ge en rekommendation till den jordanska regimen, förklarar Love Ekenberg.

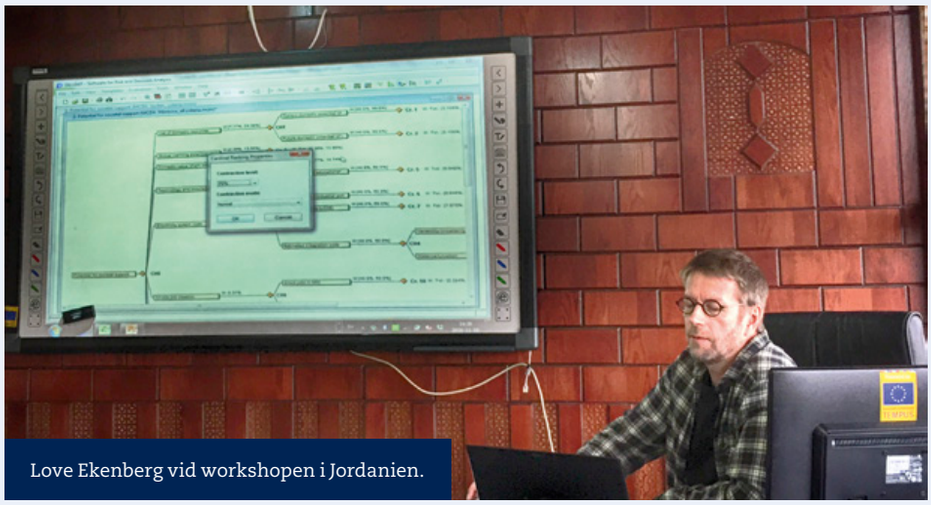

Love Ekenberg vid workshopen i Jordanien.

Att man på DSV ägnar sig åt beslutsstöd kan tyckas långsökt. För den oinvigde sammankopplas nog institutionen mest med IT-frågor av olika slag. Men Love Ekenberg menar att forskning kring beslutsstöd är naturligt för institutionen.

– DSV har en stor forskningsbredd, varav ett område är systemanalys, där beslutsanalys

utgör en viktig del. Att fatta beslut i komplexa sammanhang och att genomföra riskanalyser ska inte vara något intuitivt. Istället bör det hanteras mycket strukturerat. För det behöver man ordentliga verktyg om man verkligen ska kunna utvärdera olika alternativ och minimera potentiella risker.

Stöd till Jordaniens energiförsörjning

Tillsammans med professor Mats Danielson vid samma institution designar Love Ekenberg modeller för beslutsfattande. Forskarna tittar på matematiken i dessa modeller både vad gäller begreppsformuleringar och algoritmer. De hjälper också till med att ta fram mål för besluten och förklara hur man uppnår dem.

– Jordanien håller på att utreda sin energiförsörjning och har betraktat olika möjligheter, som att bryta inhemsk skifferolja, utveckla kärnkraft, fortsätta med att importera olja från Gulfstaterna, säger Love Ekenberg, och eftersom landet ligger i ett turbulent område med Syrien, Irak, Saudiarabien, palestinska Västbanken och Israel som grannar så finns det en hel del att tänka på när man fattar beslut kring energin. Förutom att titta på faktorer som ekonomi och miljö är det viktigt att minimera konfliktrisken samtidigt som man försöker utveckla landet.

– En klok energiförsörjning är fundamentalt för ett land. Frågan är vad det innebär, fortsätter han.

Energi en dyrbar resurs

Under arbetets gång har Love Ekenberg och Mats Danielson, tillsammans med sina samarbetspartners, bedrivit fältarbete på plats och genomfört en serie workshops för olika intressegrupper kring vilka kriterier de anser är viktiga och vad de prioriterar.

– Experter från hela världen har bland annat tittat på klimatutsläpp och ekonomi för de olika alternativen. Utifrån kvalitativa och kvantitativa data har Love Ekenberg och Mats Danielson sedan utvärderat vilken energikälla som är den bästa för Jordanien att använda.

– Energi är en komplicerad, dyrbar och ofta begränsad resurs, varför olika grupper naturligtvis har olika intressen och uppfattningar om vad som är det bästa alternativet. Miljöorganisationerna har sin uppfattning, politikerna sin och lokalbefolkningen har sin. Dessutom finns stora skillnader inom dessa grupper.

För att kunna fatta rimliga beslut har forskarna utgått från elva olika kriterier som intressegrupperna har fått formulera och rangordna. Kriterierna har bland annat handlat om hur energin används i landet, kostnader för elektriciteten, hur den kan skapa arbetstillfällen samt miljöeffekter. Utifrån rangordning av kriteriernas betydelser samt underlaget från expertgrupperna har de använt sina metoder för att utvärdera tänkbara alternativ.

– Utifrån den information vi fått fram har vi kunnat ge en tydlig rekommendation till Jordaniens regering. I det här fallet är vi säkra på att det bästa alternativet är solceller, taget hela underlaget i beaktande, säger Love Ekenberg. ■

Hälften av invånarna i vikingatidens Sigtuna var invandrare

Nya analyser av lämningarna från 38 människor som levde och dog i Sigtuna mellan år 900 och år 1100 visar stor variation, både i genetisk sammansättning och ursprung.

SIGTUNA ÄR VÄL BEKANT som en av våra första egentliga städer. Mer okänt för de flesta svenskar är sannolikt att staden under sin blomstringstid fram till 1200-talet var synnerligen kosmopolitisk. Forskare vid Stockholms universitet har i samarbete med Uppsala universitet, Middle Eastern Technical University i Turkiet, the British Geological Survey i Storbritannien, och Curt-Engelhorn-Zentrum Archäometrie i Tyskland, analyserat lämningarna efter 38 individer från sex olika begravningsplatser i Sigtuna. En kombination av metoder från osteologi och arkeologi, inklusive DNA-analys och analys av strontium i tänder (strontium är ett grundämne vars isotop och halt i tänder varierar beroende på var individen befann sig i tandbildande ålder) visar att ungefär hälften av invånarna i Sigtuna under den här tiden hade sitt ursprung utanför Mälardalen.

– Vi är vana vid att tänka på vikingarna som ett resande folk, och ser lätt framför oss läroböckerna från skolan med pilar ut från Skandinavien mot andra länder, så långt som till Turkiet och Amerika. Men vi tänker sällan på det stora inflöde av människor från andra delar av världen som också förekom, säger Maja Krzewinska, forskare vid Arkeologiska forskningslaboratoriet, Stockholms universitet.

FOTO SIGTUNA MUSEUM

Skelett från vuxen man begravd i Sigtuna på 1000-talet. Skelettet upptäcktes när arkeologer fällde ett träd på en gammal kyrkogård 2008.

FOTO PER LARSSON

Sigtuna är en av Sveriges äldsta städer med såväl runstenar som kyrkoruiner.

Studie av migration på detaljnivå

Ungefär hälften av de undersökta individerna föddes och växte upp i eller i närheten av Mälardalen. Den andra halvan fördelar sig ganska jämt mellan personer som kommit från en vidare region som södra Skandinavien, Norge och Danmark, och de som invandrat från platser längre bort som brittiska öarna, Ukraina, Litauen, norra Tyskland och andra delar av Centraleuropa. Invandringen till Sigtuna var övervägande kvinnlig, cirka 70 procent av de kvinnliga invånarna som undersökts hade invandrat, och motsvarande siffra för männen var 44 procent.

– Det är extra roligt att vi hittat andra generationens invandrare bland de begravda; vad jag vet har man tidigare aldrig kunnat studera immigration på den här detaljnivån, säger professor Anders Götherström, som är en av ledarna av ATLAS-projektet inom vilket studien är gjord.

Att göra motsvarande studier ännu längre tillbaks i tiden är mycket svårt, eftersom de döda före kristendomens intåg i allmänhet kremerades, och därmed inte lämnat material nog för DNA-analys. ■

STEFAN NYMAN

NAMN OCH NYTT

Hallå där

FOTO: PRIVAT

Carl Mikael Carlson som gjort en musikal om sin avhandling i historia, ”Det märkvärdiga mellantinget. Jordbrukares sociala status i omvandling 1780–1900”, som han år 2016 disputerade på vid Stockholms universitet.

Varför valde du att göra en musikal av avhandlingen?
Det var sommaren 2015. Jag och min kompis Johannes Eriksson ville göra en musikal, men visste inte om vad. På förslag fanns ”1974 års regeringsform – The Musical”, ”Fusionen Merita-Nordbanken – The Musical” och ”Högertrafikomläggningen – The Musical”. Sen kom vi på att en musikal på min avhandling (som skulle bli klar året därpå) i eventuell brist på konstnärlig uppskattning skulle ge god publicitet till avhandlingen, och så fick det bli! Tre låtar släpptes på disputationsfesten, sen fyllde vi på med 33 till och de sista släpptes i juni i år.

Vet du om någon annan gjort musikal av sin avhandling?
Nej, det hoppas jag i alla fall att ingen har!

Hur mycket tid tror du att du lagt på musikalen?
Svårt att säga. Det tog tre år från början till slut, men effektiv tid vet jag inte. Tusen timmar kanske? Men då talar jag bara för mig själv. Vi var 160 inblandade.

Hur många har laddat ned och lyssnat på musiken?
Ingen aning hur många som laddat ned! Men vi har drygt 10 000 lyssningar.

Vad forskar du om idag?
Jag har en forskartjänst vid projektet ”Gender and Work” i Uppsala.

Vad skulle du ge för råd till en nydisputerad som har en idé om att göra musikal av sin avhandling?
Gör det! Det kan bli kul!

▶ Musikalen finns på www.detmärkvärdigamellantinget.se

Visste du att

Doktorsdiplomet,

som utdelats i Sverige sedan 1600-talet, var ursprungligen en skriftlig stadfästelse av de rättigheter som tillkom de som promoverats. Praktiskt utgjorde det ett slags dokumentation, i synnerhet vid resor utomlands. Diplomet är utformat som ett examensbevis och är av tradition skrivet på latin. Det talar om att promotor, utsedd av fakulteten att dela ut diplomen, har utfärdat diplomet på fakultetens uppdrag. Diplomet bestyrks också med promotors namnteckning och fakultetens sigill.* Med tanke på att latinet kräver en utformning för maskulinum och en annan för femininum, i kombination med fyra olika fakulteter och olika typer av doktorer (filosofie/juris/ekonomie doktor, hedersdoktor och jubeldoktor) trycks cirka 20 olika varianter av diplom till universitetets promotionshögtid i Stockholms stadshus, som i år är 28 september.

Diplomet ersätter dock inte examensbeviset, utan är idag ett fint minne av promotionshögtiden.

Läs mer om högtiden på su.se/doktorspromotion.

SVMMIS AVSPICIIS
CAROLI XVI GVSTAVI
SVECORVM REGIS AVGVSTISSIMI
IVSSV
ARTIVM LIBERALIVM
PROFESSORVM ORDINIS
VNIVERSITATIS STOCKHOLMENSIS
EGO
BENGT NOVÉN
PHILOSOPHIAE DOCTOR
LITTERARVM GERMANICARVM PROFESSOR
LEGITIME CONSTITVTA PROMOTOR
FEMINAM CLARISSIMAM
Eva Pettersson Andersson
PHILOSOPHIAE DOCTOREM
RITV RECEPTO ET MAIORVM MORE A ME
CREATAM SOLLEMNITER ATQVE RENVNTIAVI
OMNIBVSQVE IVRIBVS TITVLIS COMMODIS
QVAE PHILOSOPHICO GRADVI CONSTITVTIONES ADIVNGVNT
ORNATAM ATQVE AVCTAM ESSE
PVBLICO HOC DIPLOMATE
ARTIVM LIBERALIVM PROFESSORVM ORDINIS SIGILLO
AC MEO NOMINE MVNITO TESTATVM FACIO
STOCKHOLMIAE DIE XXIX MENSIS SEPTEMBRIS
ANNO MMXVII

* Promotionen är ursprungligen fakulteternas egen högtid, men har hos alla lärosäten av praktiska skäl slagits samman till en enda promotionshögtid.

ANNE HEIKKINEN SANDBERG

Två nya Pro Futura-forskare

YTTERLIGARE två forskare vid Stockholms universitet utses till Pro Futura-forskare inom Riksbankens Jubileumsfonds satsning på spetsforskning inom humaniora och samhällsvetenskap. Fredrik Charpentier Ljungqvist vid Historiska institutionen ska forska om den relativa betydelsen av klimatmässiga respektive samhälleliga faktorer för hungersnöd i Europa 1500–1800. Orri Stefánsson, som knyts till Filosofiska institutionen, får anslag för en studie av de analytiska verktyg som används vid bedömningar av miljöpolitiska strategier så att risken för katastrofer också kan tas med i beslutfattandet. Totalt utses fem Pro Futura-forskare i årets utlysning.

Medaljer från kungen

REKTOR Astrid Söderbergh Widding har tilldelats den 12:e storleken i Serafimerordens band för förtjänstfulla insatser inom svenskt universitetsväsende. Professor Carl Folke, Stockholms Resilienscentrum fick samtidigt ta emot H. M. Konungens medalj 8:e storleken i Serafimerordens band för framstående forskningsinsatser inom naturresurshållning. Professor Jerzy Sarnecki, Kriminologiska institutionen, fick samma medalj för förtjänstfulla insatser som kriminolog.

FOTO NIKLAS BJÖRLING

Årets lärare är från vänster Emma Wikberg, Nils Larsson, Iñaki Rodriguez Longarela och Robert Daniels.

De är Årets lärare

PEDAGOGISKA PRISET Årets lärare 2018 går till Robert Daniels, Institutionen för biokemi och biofysik, Nils Larsson, Institutionen för språkdidaktik, Iñaki Rodriguez Longarela, Företagsekonomiska institutionen och Emma Wikberg, Fysikum.

Priset delas varje år ut till fyra riktigt bra lärare. Det är studenter och anställda vid universitet som har nominerat kandidater till Årets lärare, och i år nominerades 157 lärare. Priset går till lärare som uppfyller kriteriet att han eller hon främjar studenternas lärande genom framstående pedagogiska insatser, erkänt intresse och engagemang för utveckling av undervisning och erkänd undervisningsskicklighet.

Årets lärare tilldelas en prissumma på 50 000 kronor vardera, vilket ska ge läraren möjlighet att förkovra sig ytterligare inom sitt område. Pristagarna får också ett diplom som delas ut av rektor i samband med promotionshögtiden i september.

Tage Erlanders gästprofessur 2019

VETENSKAPSRÅDET har beslutat att Robin D. Rogers, professor i kemi, blir innehavare av Tage Erlanders gästprofessur 2019. Robin D. Rogers är professor i kemi vid University of Alabama, USA. Vid Stockholms universitet kommer han att vara verksam vid Institutionen för material- och miljökemi.

Fyra RJ Sabbatical

RIKSBANKENS Jubileumsfond (RJ) ger fyra forskare vid Stockholms universitet möjlighet att under sex till tolv månader skriva synteser och slutföra långt kommen forskning. De fyra forskarna är: Erik Angner vid Filosofiska institutionen, Magnus Hörnqvist vid Kriminologiska institutionen, Mattias Tydén vid Historiska institutionen och Jenny White vid Institutet för Turkietstudier.

Nu byggs universitetets nya servicedisk

INTILL STOCKHOLMS universitetsbibliotek i Södra huset plan 4 har byggnationen av universitetets nya servicedisk påbörjats. Arbetet kommer att fortlöpa under hösten och disken invigs kring årsskiftet.

Universitetets nya servicedisk ska vara en naturligt fysisk plats för att assistera med lokal- och bostadsrelaterade frågor till anställda, nationella studenter, internationella studenter och gästforskare.

Fastighetsavdelningens två befintliga receptionsfunktioner på B3 (Sektionen för lokalservice reception i Södra huset rum B379 och Sektionen för säkerhets nyckelexpedition i Södra huset rum B371) upphör och samlokaliseras istället i den nya servicedisken. Med sitt nya läge blir servicedisken synligare och därmed enklare att hitta till än de två befintliga diskarna på B3. Sammanslagningen av de idag två befintliga diskarna ska ge en samlad funktion och därmed en effektivare och bättre service gällande fastighets-, service- och säkerhetsrelaterade frågor.

LINDA NILSSON

I korthet

HIRANYA PEIRIS, professor vid Fysikum och University College London, har av The Institute of Physics i Storbritannien utsetts till mottagare av 2018 års Fred Hoyle Medal and Prize.

NIHAD BUNAR, professor vid Barn- och ungdomsvetenskapliga institutionen, har fått regeringens uppdrag att utreda modersmålsundervisningen i skolan.

ASTRID GRÄSLUND, professor emerita i biofysik, får Svenska kemisamfundets Bror Holmberg-medalj för framstående forskningsinsatser i kemi.

JOHANNA RICKNE har anställts som professor i nationalekonomi, särskilt arbetsmarknadsekonomi och Erik Lindqvist anställts som professor i nationalekonomi, båda vid Institutet för social forskning.

ANNA-MALIN KARLSSON har anställts som professor i svenska.

INGVILD ALMÅS har befordrats till professor i nationalekonomi vid Institutet för internationell ekonomi.

MAXIM GALKIN, forskare vid Institutionen för organisk kemi, får ett kungligt stipendium på 85 000 kronor för sin forskning kring bomull och plast från rester av svenskt skogsbruk.

HÅKAN FORSELL har anställts som professor i historia med inriktning på Stockholms historia.

ROGER ANDERSSON har anställts som professor i nordiska språk.

LARS LYBERG, tidigare professor vid Statistiska institutionen, tilldelas utmärkelsen Award for Exceptionally Distinguished Achievment.

JANINA ORLOV, litteraturvetare vid Institutionen för kultur och estetik, är ny ledamot i juryn som utser Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (ALMA).

IULIANA TOMA-DASU har befordrats till professor i medicinsk fysik.

YVONNE SVANSTRÖM har befordras till professor i ekonomisk historia.

Läs mer på **su.se/medarbetare**

Min arbetsplats: Universitetsområdet

FOTO NIKLAS BJÖRLING | **TEXT** PER LARSSON

UTEMILJÖN I FRESCATIOMRÅDET sköts av företaget Cemi på uppdrag av fastighetsägaren Akademiska Hus. Cemi ansvarar även för skötseln åt KVA och på Lappkärrsberget. I uppdraget ingår skötsel och underhåll av gräsmattor, naturmark, planteringar, häckar och hårdgjorda ytor (som trappor, gång- och cykelvägar samt plattytor), tömning av papperskorgar, städning med mera. Vintertid handlar det även om snöskottning och halkbekämpning, där en underentreprenör står för de större maskinerna.

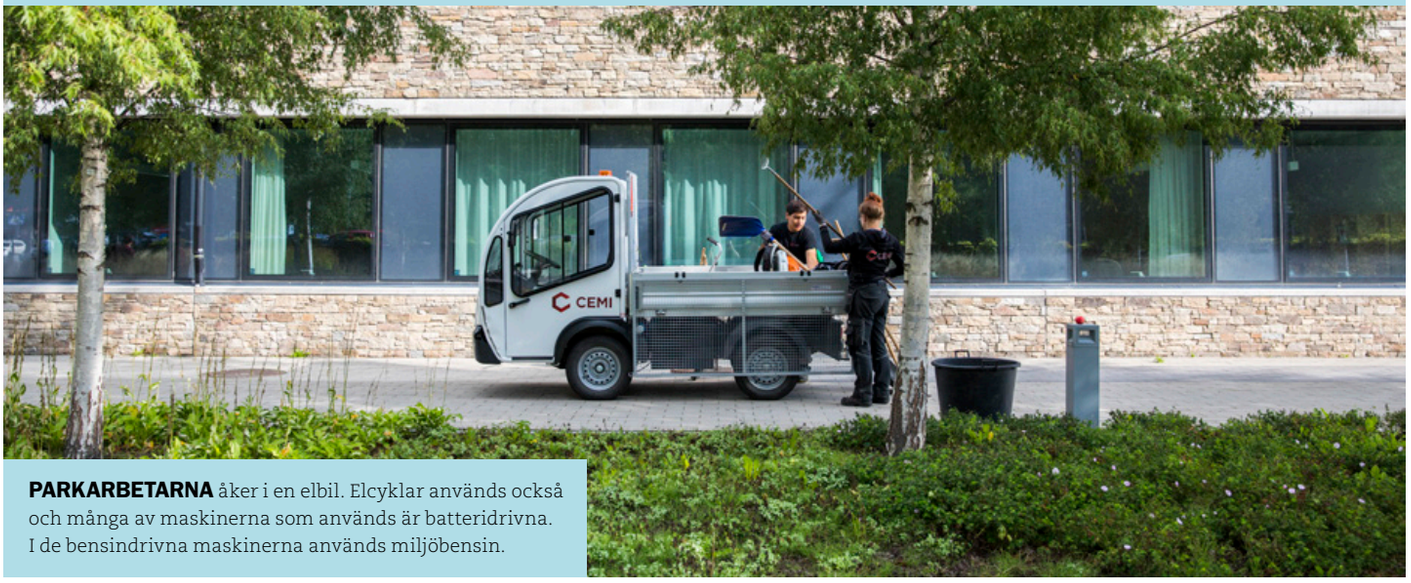

PARKARBETARNA åker i en elbil. Elcyklar används också och många av maskinerna som används är batteridrivna. I de bensindrivna maskinerna används miljöbensin.

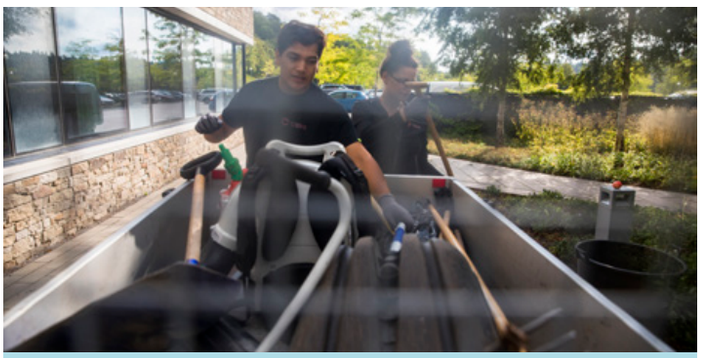

VINTERTID svarar två personer samt arbetsledare för markunderhållet på området. Senhöst och tidig vår ökar personalstyrkan till fem personer för att under sommaren vara uppe i nio personer. Cemi har en arborist anställd som ansvarar för träden i området. Han gör just nu en inventering av alla träd som finns på området.

TONE GADELIUS är en av två trädgårdsmästare som arbetar åt Cemi i Frescati. Det roligaste med jobbet är, enligt henne, att det är så varierande och att hon får vara ute och jobba med kroppen. Hennes favoritställe i området är Lilla Frescati med alla exotiska växter.

HJULHACKA används för att rensa gångar. Det går snabbare än att dra ogräs manuellt och är dessutom mer ergonomiskt. Ogräsbekämpning i planteringar sker manuellt. Hetvatten används på ogräs i hårdgjorda ytor och i buskage. Cemi använder inte kemisk bekämpning mot ogräs.

BJÖRN LUND är säsongsanställd. Favoritplatsen i Frescati är företagets lilla elbil.

EN NORMAL ARBETSDAG under sommaren består främst av att tömma papperskorgar, rensa ogräs, vattna i rabatter, krukor och urnor, klippa gräs och ta reda på nedfallna/skadade grenar med mera. Från slutet av sommaren till tidig vår beskärs fruktträd, träd, buskage och naturmarker slyröjs.

Rektor delar ut medaljer

REKTOR har beslutat dela ut Stockholms universitets guldmedalj i 8:e storleken i band till tre personer som på olika sätt har främjat universitets verksamhet. Dessa personer är framlidne Ishak Alaton, Ishak bey, som spelade en avgörande roll för etableringen av Stockholms universitets institut för Turkietstudier. Den andra är Agneta Bladh, som idag bland annat är ordförande i Vetenskapsrådet, och som var ordförande i biblioteksstyrelsen för Stockholms universitet. Den tredje som får medalj är Göran Scharmer, föreståndare för Institutet för solfysik och adjungerad professor vid Stockholms universitet. Medaljerna delas ut vid installations- och promotionshögtiden i Stadshuset.

Ny ledning för Stockholms Resilienscentrum

LINE GORDON är ny föreståndare för Stockholms Resilienscentrum (SRC). SRC:s grundare och vetenskaplige ledare Carl Folke tar över som ordförande för SRC:s styrelse 1 januari 2019. Victor Galaz blir ny ställföreträdande föreståndare.

På su.se/albano finns tre olika webbkameror som i realtid visar hur bygget av Albano utvecklas. Nu kan du exempelvis se hus 4 växa fram.

Högskoleföreningen belönar avhandlingar

HÖGSKOLEFÖRENINGEN i Stockholm delar varje år ut pris för mest framstående doktorsavhandling inom den humanistiska, den samhällsvetenskapliga och den naturvetenskapliga fakulteten. Vart fjärde år delas motsvarande pris ut för en doktorsavhandling vid den juridiska fakulteten.

Högskoleföreningens pris 2018 för bästa vetenskapliga prestation tilldelas: Povilas Uzdavinys, Naturvetenskapliga fakulteten för avhandlingen ”Establishing the molecular mechanism of sodium/proton exchangers”. Tekalign Mengiste Ayalews, Samhällsvetenskapliga fakulteten för avhandlingen “Struggle for mobility: Risk, hope and community of knowledge in Eritrean and Ethiopian migration pathways towards Sweden” och Linn Eikje Ramberg, Humanistiska fakulteten för avhandlingen ”Mynt er hva mynt gjør. En analyse av norske mynter fra 1100-tallet: produksjon, sirkulasjon og bruk”.

Priserna delas ut vid Högskoleföreningens höstmöte 8 november.

Karin Sandwall utreder SFI

REGERINGEN har tillsatt en utredning som ska se över hur SFI (kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare) behöver förändras för att höja kvaliteten och öka genomströmningen. Till särskild utredare utser regeringen Karin Sandwall, föreståndare för Nationellt centrum för svenska som andraspråk vid Stockholms universitet.

▶ *Gör din röst hörd! Skriv ett inlägg till Universitetsnytt, per.larsson@su.se*

IN ENGLISH

PHOTOS ANNA-KARIN LANDIN, NIKLAS BJÖRLING, ELISABET IDERMARK, FRANCISCO LACERDA, DRAMATEN

▶ **SU.SE/ENGLISH/NEWS** ▶ **REDAKTION@SU.SE**

Our grants must be put to the best possible use

AS AUTUMN draws near, budget issues are high on the agenda. Next year's budget is being prepared, and discussions on the need for future investments are intensifying. However, the financial issues are always present, maybe even more so in the last few years. What, then, is meant by lifelong learning, and how can we measure how well it is being promoted?

Last autumn, the Swedish National Audit Office presented its report "Why are higher education institutions building up capital? An audit of agency capital at Swedish public universities and university colleges" to the Swedish Parliament. The report included recommendations that the higher education institutions should document their agency capital more clearly, and that the government should introduce a quantitative reporting requirement for the rate of consumption of agency capital in the coming years. The issue of agency capital was also one of the topics discussed at this spring's dialogue meeting with representatives from the government.

At Stockholm University, one of the higher education institutions with a relatively large amount of agency capital, the issue has been on the agenda for several years. Our focus has to be on using the grants we have for education and research, on putting the money to good use. The President's decision to withdraw agency capital from the scientific areas, both last spring and this spring, has been a part of this. The funds withdrawn are returned to the operation in the form of strategic investments that are important in each area. One example of such an investment is "Environmental Humanities", a new initiative to coordinate and develop environmental research within the humanities, law, and social sciences.

In addition to capital on the scientific area/department level, there is also capital on the central level. This capital is and will be used for several important strategic investments, including reconstruction costs for operations such as Accelerator, certain research stations and microscopy facilities. The central capital will also be used for other costs, such as planning costs for Albano.

As was highlighted in Universitetsnytt, issue 6, 2017, the funding of research infrastructure has gradually changed in a way that has forced higher education institutions to take greater responsibility. The government's latest research bill announced an increase in the higher education institutions' block grants for research and doctoral studies. For Stockholm University, this means an increase of about SEK 20 million for the financial year 2018. In the University's budget decision for 2018, it was decided that this increase should be used partly to invest in the new Department of Public Health Science, and partly to co-finance research infrastructures. Research infrastructures targeted by these investments include REWHARD, SNIC, SND, and SUB.

Important forward-looking investments that will be addressed in the upcoming budget, all in collaboration with other higher education institutions and/or external parties, include MAX IV, Navarino Environmental Observatory, Paleogenetics, and Accelerator. Bridge financing for important collaboration projects, such as the SRC and the Baltic Sea Centre, is also included in the discussions for the upcoming budget decision. The strategic use of both accumulated agency capital and new investments from the government is one of the University's most important issues for the future.

ÅSA BORIN, Assistant Director of Administration

▶ asa.borin@su.se

Teachers of the Year

THE 2018 Teacher of the Year award goes to Robert Daniels from the Department of Biochemistry and Biophysics, Nils Larsson from the Department of Language Education, Iñaki Rodriguez Longarela from the Stockholm Business School, and Emma Wikberg from the Department of Physics. The award is given each year to four really good teachers.

Candidates for the Teacher of the Year award are nominated by students and employees at the University, and this year, 157 teachers were nominated. Each Teacher of the Year is awarded a prize sum of SEK 50,000. The winners will also be given a diploma by the President in conjunction with the conferment ceremony in September.

Instructions for the processing of personal data

THE NEW DATA protection regulation, GDPR, entered into force on 25 May. The data protection regulation includes stricter rules for the processing of personal data, increased compliance checks, and stronger protection for you as an individual. The fines for non-compliance are high and may reach up to 5–10 million for public authorities.

Since the summer, instructions are in place on how to implement the law in the University's operations. The instructions are divided into different areas of operation and are published on the Staff website at su.se/english/gdpr.

If you have any questions about the data protection regulation or the instructions, you can send an e-mail to gdpr@su.se.

Strategic partnership with the University of Tokyo

Workshop in Stockholm in September 2017.

FOR THE PAST YEAR, Stockholm University has had a strategic partnership with the University of Tokyo. The agreement was signed during a ceremony at the Scheffler Palace in connection with a Japanese visit and a symposium at the Nobel Forum on "active aging", which was also attended by Queen Silvia. The University of Tokyo is Japan's top university and has a strategy to establish partnerships with leading universities around the world. The Japanese university identified Stockholm's three top universities – Stockholm University, KI, and KTH – to form such a partnership together. In addition to exchanging researchers and students, the universities will collaborate on the development of teaching and learning.

Stockholm University has announced special funding for collaborations with the University of Tokyo. This spring, eight researchers from the University received grants in the first call for proposals. A second call for proposals has now been made, with applications due on 5 October.

Visit by Japanese students

On 7 – 14 September, a group of students from the University of Tokyo visited Stockholm. The visit took place as a part of the collaboration, but it was also a part of celebrating the fact that Sweden and Japan have had diplomatic relations for 150 years. The students attended lectures at the three universities in Stockholm and had the opportunity to meet professors who are on the Nobel committees. This autumn, 29-30 October, a research workshop will take place in Tokyo, which will cover several areas, including healthy aging, the Arctic, and electron microscopy

Anders Karlhede, Advisor to the President and former Deputy Vice President, is responsible for the partnership at Stockholm University. He emphasises that the University of Tokyo is a prominent university that we already have extensive collaboration with at the research level, and that this can develop further in the context of an organised partnership.

"Together with KI and KTH, we constitute 'The Stockholm Trio' and are included in the University of Tokyo's illustrious crowd of ten selected international partners. Moreover, the partnership entails a collaboration between our three universities in Stockholm and illustrates that we, together, constitute a complete academic environment."

12-tonne magnet for brain research

THE STOCKHOLM University Brain Imaging Centre (SUBIC) is an interdisciplinary centre where researchers from different fields can ask questions about thoughts, emotions, and behaviours, and find out more about the function and structure of the brain.

At the end of August, an important component was delivered to the facilities in the Arrhenius Laboratories: the 12-tonne magnet for the scanner. The installation required the use of a mobile crane.

"The scanner is one of SUBIC's main attractions and will be used as a three-dimensional 'x-ray' where you can see the brain's various tissues, connections between different areas of the brain, as well as navigate through the

research subjects' brains. The principle actually has nothing do to with x-rays, but people often incorrectly call it an 'x-ray'," says Francisco Lacerda, Professor of Phonetics at the Department of Linguistics and one of the driving forces behind the new centre.

▶ su.se/subic

Employee discount at the Royal Dramatic Theatre this autumn

THE ROYAL Dramatic Theatre offers all employees at Stockholm University a 30 percent discount on all performances on the schedule (except for special arrangements and concerts) this autumn. Order tickets on the Royal Dramatic Theatre's website as usual, but at the end of the process, enter "SU2018" in the promotion code box. When you click on the button to the right, the discount will be subtracted from the price.

Representatives from SU will participate in conjunction with performances of "En natt i den svenska sommaren" (One Summer Night in Sweden), Erland Josephson's play about the dramatic shooting of Andrei Tarkovsky's film The Sacrifice in Gotland in 1985. On 22 September, the film The Sacrifice will be shown after the theatre performance, and in the break between the two, President Astrid Söderbergh Widding will introduce the film. She received her PhD in 1992, with the thesis "Gränsbilder – det dolda rummet hos Tarkovskij" (Borderline Images – The Hidden Room in Tarkovsky's work). Admission is free to the introduction and film screening, but booking is required as seating is limited.

▶ Read more and book tickets at dramaten.se/repertoar

More support to researchers to get published in full Open Access journals

SWEDEN'S research libraries have, through the national consortium Bibsam, terminated its agreement with Elsevier as of 1st of July. The reason why is that the parties could not agree on a reasonable price model and a sustainable solution for a transition towards open science.

According to Stockholm University, the transition to open science is slow and the publishing in hybrid journals, where you publish separate articles Open Access in an otherwise subscription-based journal, does not urge the development quickly enough.

Stockholm University will therefore use the money deposited on the terminated agreement to support those of the university's researchers who want to get published in full Open Access journals. According to the university, publishing in full Open Access journals with all publishers help to urge the development towards a sustainable transition to open science.

If you as a researcher at Stockholm University wish to have your APC for your accepted article in a full Open Access journal paid for centrally, please contact the library: openaccess@su.se.

Stockholms universitet

Universitetsnytt
Stockholms universitet
106 91 Stockholm

Posttidning B

Krönika

FOTO NIKLAS BJÖRLING

Maaret Koskinen och Karin Helander

Maaret Koskinen, professor emerita i filmvetenskap och Karin Helander, professor i teatervetenskap, som båda har haft bråda dagar såväl utomlands som under alla Bergmanfestivaler hemmavid.

Hektiskt år för Bergmanforskare

BERGMANFORSKARE är ett hett ville-bråd år 2018. Festivaler, konferenser och symposier om filmskaparen, teatermannen och författaren anordnas på löpande band. Filmforskningen kring Bergman har en starkt internationell prägel och som filmforskare rekryteras man till Finland, Norge, Tyskland, Serbien, Ryssland, Tjeckien, Spanien, Portugal, USA… Men det handlar inte bara om 'hajpen' kring en hundraåring. Bergman är av allt att döma en levande konstnär och ett fenomen som nutida verksamma konstnärer aktivt förhåller sig till. Vad är det då som intresserar? Tar man filmen handlar det – vid sidan om stapelvaror som svensk filmhistoria, auteur/kreatörstudier och estetik – om allt från filosofiska, religiösa eller mediearkeologiska perspektiv till forskning i populärkultur, celebriteter, genus- och queer, transnationell teori eller Bergman som varumärke.

Bergmans teater finns inte längre att se och är betydligt mer beroende av det svenska språket, men visst analyseras och diskuteras hans teateruppsättningar i olika sammanhang. Inte minst på Fårö. Där var vi tillsammans under ett par välfyllda dagar i augusti på ett symposium (arrangerat gemensamt av Stockholms och Uppsala universitet) för att diskutera författaren och regissören Bergman, bland annat utifrån hans skrifter som under året kommit ut på Norstedts. Det blev ett perspektivrikt möte mellan författare, regissörer och konstnärer – däribland Suzanne Osten, Carolina Frände, Magnus Florin och Anna Pettersson – och forskare från Uppsala och Stockholms universitet, inkluderande rektor Astrid Söderbergh Widding. Men också Ulf Danielsson, professor i teoretisk fysik, som visade sig hysa intresse för Bergmans (meta-)fysik och filmiskt uppbrutna tids-rum. Förstås. I juni under den årliga Bergmanveckan på Fårö ägnades teatern flera pass: från barndomsgestaltning i Bergmans teater och hans tidiga arbete med barnteater till nya scenkonstverk inspirerade av hans konstnärliga gärning.

> » Ingmar Bergmans produktion är ett dynamiskt växelspel mellan film och teater. Förhoppningsvis kan Bergmanåret inspirera till mer tvärvetenskaplig forskning.

Inte oväntat erbjuder Stockholms universitet kurser i Bergman. På Filmvetenskapen ges "Vad hände med Ingmar Bergman? Mottagande, teorier och akademiska agendor – en fallstudie", som kretsar kring Bergmans verk utifrån en mångfald av perspektiv och interdisciplinära ingångar. Och på Teatervetenskapen ges "Ingmar Bergman och teatern", som syftar till att undersöka och kontextualisera hans estetik och problematisera hans relation till samtida teater. Ingmar Bergmans produktion är ett dynamiskt växelspel mellan film och teater. Förhoppningsvis kan Bergmanåret inspirera till mer tvärvetenskaplig forskning. Inte minst vad det gäller det outforskade, nya fält som handlar om hur hans filmer världen över nu förvandlas till scenkonst.

MAARET KOSKINEN OCH KARIN HELANDER

Nästa nummer kommer ut 7 december. Manusstopp 16 november.